

**LITERÁRNÍ
ŠUMAVA**

2011

Literární Šumava 2011

Přehled oceněných autorů

Poezie – I. kategorie

(do 25 let)

Čestné uznání **Kamil Princ**

Poezie – II. kategorie

(nad 25 let)

- 1. místo **Vladimír Stibor**
- 2. místo **Delicie Nerková**
- 3. místo **Hana Karolína Kobulejová**

Próza – I. kategorie

(do 25 let)

Čestné uznání **Anna Kolářová**
Čestné uznání **Michal Zikmund**

Próza – II. kategorie

(nad 25 let)

- 1. místo **Josefa Růžičková**
 - 2. místo **Petra Štarková**
 - 3. místo **Dagmar Maňásková**
- Čestné uznání **Dana Moucka**

Zvláštní cena za příspěvek o Šumavě

Delicie Nerková

Cena Františka Pravdy – cena Českého rozhlasu Plzeň

Zdeněk Huspek

Soutěžní příspěvky hodnotila porota ve složení Helena Šlesingerová (předsedkyně), Petra Hynčíková, Karel Mráz, Petr Skarlant.

Vydavatel respektuje pravopisné a stylistické odlišnosti v textech autorů.

Kamil Princ

Ballada pro Půtu Švihovského

Na skále chátrá zřícenina,
hle: Rabí – rozvalený hrad!
Jej halí hutná mlhovina,
tam vede cesta slotou blat,
i vítr se sem bojí vát
a lůna svítí zkroušená.
Slyš z komnat tklivý klavír hrát:
ze tmy zní skladba Chopina...

Tón přeteskný mží z pianina
a hudba liknavý má spád,
jest lethargická, nývá, líná,
až po zádech se šplhá chlad
a každý akkord chtě dech brát,
v noc nese se do ztracena.
Jak delikátní prstoklad!
Ze tmy zní skladba Chopina...

Stín rohu zdobí pavučina,
již pavouk-křížák ráčil tkát
– teď jest z ní harfa! Meluzína
part hude v krbu, jenž byl sklát.
Pant vrat chce sólo zaskřípat.
Toť kletá píseň, šílená!
Ten part as daemon musel psát!
Ze tmy zní skladba Chopina...

Nuž pojdme píseň poslouchat,
již hrá čis ruka kostěná!
Hráč přízrak jest, jenž nechce spát.

Cesta vlka

Když lůna zoře nadskočí
a pablesky v tmu vycení,
viz: stín se mihnul s oubočí,
slyš: z hloží rachtá vrčení!
Cos temného jest na lese,
až ouzkost srdcem zatřese.
Pojď, ukážu ti zemi svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Noc černé panství nastolí
a vyše svoje rytíře:
pluk vlků zděsí oudolí,
to stádo nezná pastýře!
Mech zkropí krve krůpěje,
ni noční ptactvo nepěje.
Pojď, ukážu ti zemi svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Zlé vytí božec nahání,
vlk půlnoci je milenec
a neblíží se svítání.
V tmě s vlky bloudí zšílenec!
Na lov se s nimi batolím!
Noc každou táhnem okolím.
Pojď, ukážu ti duši svou
smrtící, krásnou, ztracenou...

Podzimní

Podzimní Šumava barvami hraje,
přichází listopad do klína kraje.
Listí si ve větru tančí svůj balet
a les má barevnost subtilních barev.

Podzimní Šumava barvami hýří;
nastal čas sychravý a víří chmýří.
Zlatavým listím je dlážděna stezka.
Podzimní Šumava je teskně hezká...

Půlnoční jezero

Na jezeře, jež střeží statné smrky
si lyska elegantně čechrá brky.
Kol libela se urozeně nese,
skřehoce žabka, světlušky jsou v plese.

Modř hladiny skví mdlé reflexe Lúny.
Furiant cvrček ladí zvučné strůny.
Viz: hravá vlnka stíhá vlnku druhou
a Mléčná dráha stříbřitou je stuhou...

Do leknínu se k spánku brouček schová;
břeh zaštiťuje hradba morénová.
– Noc tají milenců polibky spěšné.
Pojď se mnou, lásko, na jezero Plešné...

Hoj, Šumavo

Hoj, Šumavo, ty kněžno lesů,
jsi samý čárnokrásný hvozd.
Zde všecko skotačí, je v plesu.
– Ve tmání ukryje se drozd.
Tak statné a rozšafné smrky
ku firmamentu pnou své krky.
Ký rozkvětlý se skví tu svah!
Kol kolem krásno jako v snách!
Viz lepé laně, rzivé lišky,
veverka skáče s javoru.
Žhne slunko. Patři nahoru!
Co paprsk slétá káně s výšky.
Schod' nesčíslnou dálavu,
předc navrátíš se v Šumavu.

Vladimír Stibor

Sestra z chirurgie

Už je mi přes padesát,
zamyslela se
a vystrčila ukazováček proti nebi,
už si nic nemusím nechat pro sebe.

Tady i tam
amputujeme rozšmelcované hnáty,
otevřené i vnitřní rány
štupujeme ovčími střívký.
Mezitím karbolem
naše rajcovní uklízečka
stírá chodby i všechny hajzlíky.
Ani se u toho neohlédne.

V posledních letech
čím dál častěji
se do mne vkrádají
sny beznohých;
šance jsou vyrovnané,
tak padesát na padesát.

Nejvyšší čas,
odsekne ta,
co se tu ochomejtá.

Všichni moji příchozí

Povolal jsem všechny
své legie,
zálohy záloh,
nosiče beznohých,
sny,
co nás zabíjejí nepřipravené,
ale především
slova k neuvěření
a milující vzrušení
ne pro bolest samu,
ale pro již dávno seschlé
růže i divizny z Kalvárie.
Lehce proběhnou
pod prstenci tmy,
rameny rozlomí mříž.

Na prahu chrámů
s doškovou střechou
dotknou se úžasu.
Bylo mi ctí
převazovat jim rány,
dolévat víno.

Šumavská reminiscence

Vyhodím do vzduchu
všechny své pochyby,
vzdálenější zátoky Sargasového moře,
Černé i Čertovo jezero,
jež miluje
z visutých mostů jen ty před sebou,
abych mohl šplhat po kamenitých stráních

i po všech těch pádech.
Nakonec obejmou mlhu
snášejíci se ve vlastních kruzích;
tetřevům chystá nebe
v korunách stromů.
Slunce se tu drží
větší část roku.

Delicie Nerková

Rackové

dnes tolik křičeli
a někdo řekl
chechtají se
jako rackové

Jsou drzí

Berou si potravu
od lidí
ani vděční nejsou
jen se smějí
mé snaze
vypůjčit si jejich křídla

Kůň moudrýma očima
děkuje za mrkev

a pes zas
za piškotovou hostii
z pánovy dlaně

Rackové jsou jiní

Bezdomovci

Drzí

Lační

Hyperaktivní

Nevděční

Pořád hledám
toho zaslíbeného
toho prorokovaného
provokujícího

Jonathana Livingstona

A nedám si pokoj

Dokud
nezahlédnu
jeho stín
nad oceánem všednosti
nad mořem zmaru

bílou šipku letící
vzhůru k životu
vzhůru k nebi
tady a teď
Samozřejmě!

Záložky

Mám mnoho knih
Přečtených
Nečtených
Nedočtených

Jednu
silnou mám
rozečtenou navždy

Vkládám do ní záložky
To abych nezapomněla
kde je to důležité

Čtení které neomrzí
se dožaduje záložek

A tak zakládám
javorovým listem
květem kopretiny (vypadá jako hvězda)
horským pramenem
hvězdou (vypadá jako kopretina)

Zakládám zvětšelé stránky
houslovou strunou
havraním pírkiem
modrou mašlí
knoflíkem z kominíkovy bundy

mléčným zoubkem svého synka
kouřem ze starého mlíře
kamínkem z hory

To jsou záložky
v mé rozečtené knize

To je
má kniha záložek

Tráva

Je to velká sláva
když luční tráva
voňavě zraje s létem

Od země vzhůru
hledím jí na kolínka
a na kštici rozčuchanou
vlahým povětřím

Na svatou Annu je trávě
zrána trochu chladno
ale v odpoledním slunci
vyhřátá a pohostinná
zve znovu k poležení

Letní stíny se už protahují
a vítr
přemlouvá stěhovavé ptáky
k zajímavému cestování
All Inclusive

Tráva se nebojí že uvadne
Když zůstane

Dnes o svaté Anně
poskytla odpočínutí a potravu
mnoha tvorům

A to je velká sláva
usmívá se tráva
a vyhlíží příští léto

Hlas

(The Blue Bossa)

rozpadá mne do svobody
smíchu a pláče
do svobody bolesti a -
zbavení se bolesti

do žízně a uhašení žízně
silnější než milování
něžný jako pavoučí vlákno
na řasách podzimu

Skromný a velebný
na ulici i v Rudolfinu
prostý veškeré nenávisti
prostý veškeré závislosti

ten hlas

Zrychluje i zastavuje
tep krve ve spáncích
i vodu v řece

Už ani luna mi nepatří
Už ani dům a sýpka a povoz

Už sama sobě nepatřím
a ani tomu hlasu ne
když zpívá ve svobodě
v pohybu
a v čase
v tónech

s dredy nebo pleší
ve smokingu i v hadrech

V zimě
když i moře zamrzá
a ryby nad hladinu nevyskakují

slýchám tě
nebojím se
a jsem
š t a s t n á
jak radíš

Hana Karolína Kobulejová

Křik

Visutý most na jazyku
a zábradlí rtů
zase jednou

zachránilo
pár bezvládných
duší sebevrahů

z posledních sil
od tříštivých zlomenin
o hrníček života

Jizva

Jsem oheň a nemám barvu
žár mého těla hladí vzduch

jedním výdechem
shořely vodní mlýny
i chýše vinných mušek

než kabát životem
všechno uhasil

a přikryl puchýře
mrazu v zemi
dvěma chodidly

Terakota emocí

Můjela se čela
stále nově tvarovaná
na hrnčířském kruhu

nezapomenutelně
tak nezapomenutelně

sekundárně létala
při chůzi napolo
bytostně zatížena

Dotek

Proč moment změni všechno
a léta předtím
hrají roli duchů

dívat se na osu
ne na jediný dotek dna
přes brýle potápěče

jako když horní ret
přetáhne ten druhý
a upustí vzduch

Hodiny

Na kameni lezli okřídlení brouci
viklal se
mikrovlákna minut bledla
ve stínu čísel infra těl
oči špatně rozhoupané okamžiky
zavřené
citem poslepu
čas vznikal i zanikal

Anna Kolářová

Na hřbitově

Malý gumový míč přiskočil nízký dřevěný plot, ještě třikrát se odrazil od posekaného trávníku a zůstal nehybně ležet. Děvčátko vzalo za kliku a otevřelo – bylo vždy otevřeno, ale jen málokdo toho využil. Kolem hlavy mu poletovaly dva cůpky, z nichž jednomu chyběla gumička. Na sobě mělo vytahané červené triko, punčocháče nepopsatelné barvy pokryté žmolky a nadýchanou sukýnku; ta vlastně vůbec nebyla nadýchaná, byl to jen nabíraný pruh té nejlevnější bavlny, ale i to většinou holčiček stačí k představě dlouhatánských brokátových šatů s vlečkou. Ale tahle holčička byla jiná než ostatní – ani dost dobře nevěděla proč. Zavřela za sebou vrátka (šlo to dost ztuha) a sehnula se pro míč. Když se narovнала, naklonila trochu hlavu a rozhlédla se po tom zvláštní prostoru.

Věděla, že sem nesmí chodit a už vůbec ne si tu hrát. Ohlédla se a, zřejmě spokojená s klidem na mrňavém náměstíčku, udělala nepatrný krůček dopředu.

Je tu ticho. Takový zvláštní ticho, ne jako když večer ležím a nemůžu usnout, ale je to podobný. Jenže tady se nebojím, protože tady není žádná tma pod postelí, co by tam mohlo bydlet strašidlo. U mě pod postelí jedno bydlí, ale maminka mi to nechce věřit. A to je důležité, protože když na něj nebudu věřit, tak tam přej nebude, ale to já mamince nevěřím. Takže proto tam furt je a nezmizí. Třeba zmizí, až budu velká a dospělá – to se pozná tak, že sním hodně jídla, třeba plnej talíř těstovin, a vůbec nebudu přecpaná, a taky se nebudu bát strašidel, jenom jinejch lidí, co třeba jenom tak zabíjej další lidi, protože jim to říká jejich bůh nebo tak něco. Tady na Kvildě nikdy žádný nebyli. Ale přej zlý lidi nemusí ostatní jenom zabít, ale třeba je i vyženou, nebo tak, jako se to tu dělo, když skončila válka, nebo když tu stavěli to divadlo s tou oponou, co za ní nikdo nemoh'. To je divný, protože teď tady žádný divadlo není, jenom sál, ale tam je opona úplně obyčejná a může se za ní. Asi ho zbořili, protože tady taky něco zrušili, tady co teď stojím.

Podívala se na zeď u kostela, kde stál šedý kamenný kříž na podstavci, který se chmurně rýsoval proti zářivě bílé kostelní zdi. Neposekanou trávou pod ní se vzdorně kroutily polní byliny. Holčička ke kříži přistoupila, ostýchavě si utrhla jednu kopretinu a dala si ji za ucho.

Já si myslím, že tady je někdo pohřbenej, protože takhle udělanej kamen má na sobě i moje babička. Ona měla rakovinu, což je strašně špatná nemoc, to se vám v těle množí ty špatný buňky a z těch dobrejch sou pak taky špatný a nechaj si to klidně líbit. To se pak musí do toho člověka, co to dostane, říznout a vyndat to, a aby ho to nebolelo, tak se nejdřív musí uspat ten člověk, jenomže ona zrovna naše babička měla špatný srdce. To je ta pumpička, co do těla pumpuje krev a táta jí má vytetovanou na ruce a na tom napsáno Dana, protože moje mamka se jmenuje Dana a on jí miluje a když někoho miluješ, tak mu dáš svoje srdce a on ti dá to svoje. Já si myslím, že babička měla to srdce špatný, protože jí ho dal děda a ten pil ohnivou vodu jako Indiáni a umřel než jsem se narodila, protože

prej ta ohnivá voda není zdravá. Já se jí jednou napila, když jsem byla u toho dědy, co je ještě nazývau, a vopravdu to pálí jako pravej oheň, jenže děda tomu říká „slivovice“, ale mě neoblafne, protože mamka mi o ohnivěj vodě četla v takovej knížce, co je na ní nama-lovanej Indián. Jo, a ta naše babička usnula napořád, že jí ani budík ani tlapky naší Amy neovzbudí. Já se bojím usnout, i když mám srdce dobrý, ale to si u babičky mysleli taky a teď už je Nebožka, i když se dřív jmenovala Nada.

Holčička zamýšleně vzhledla a pod tíhou ocelově šedého nebe zase sklopila hlavu. Najednou zazněl zvon – děvčátko poděšeně nadskočilo a zvrátilo hlavu dozadu, protože si chtěla prohlédnout, jak vypadá kostelní věž, když stojí na špičce. Protože nespatriła nic než bílou omítku kostela, zklamaně se opět podívala na zaniklý hřbitov. Sedla si na trávu a vzadu se opřela o ruce.

Tady byl určitě hřbitov a pode mnou jsou ty kosti, ale asi jenom prášek z těch kostí, jestli jsou starý. A to je dobře, protože z těch lidí budou kytky, tráva a různá příroda. A pak někdy z toho bude i motýl nebo ptáček nebo třeba krůta, co jí sní ty živý lidi a takže ty mrtvý budou vlastně zase živý, i když jenom kousek, protože po tom zbytku bude ten kousek v člověkoví třeba chodit nebo se na něj bude dívat a bude si říkat „to je ale krásnej motýl, kde se tady na světě asi vzal“, a přitom se vzal z něho vlastního. Takže všichni a všechno na světě jsme stejný, protože jsme vznikli z toho, co už tu bylo předtim, což bylo taky stejný, protože to vzniklo z toho, co tu bylo eště předtim. A všechno vzniklo hodně dávno, ještě dřív než jsem se narodila já nebo mamka nebo ta babička Nebožka s rakovinou. Říkají tomu Velkej třesk a já to viděla v televizi. Ale já si myslim, že jsem chytřejší než oni, protože já vim, že když tu nic nebylo, tak co asi tak mohlo třesknout? Já jsem to zkoušela a cibly pěkně třeskaj, i když třeba molitan ne. A když už ani molitan netřeská, i když si na něj můžu šáhnout, tak jak může třesknout něco, co není?

Jednou ve školce u nás byl nějakej starej pán, co vypadal jako pan král z pohádky, tak nám vypravoval, že to všechno stvořil Bůh, což je dědeček starej jako čas a bydlí na nebi. Já jsem se zeptala, kde se vzal ten Bůh, a ten král řek', že na začátku všeho bylo slovo a to slovo byl Bůh a Bůh byl to slovo. A sme zase u toho, protože kdo to slovo moh' říct, když tam nikdo nebyl?! Taky tomu nevěřim proto, že toho dědečka nikdo neviděl a to všichni do nebe lítají, když jedou na dovolenou, takže mu musí lítat přímo před nosem. Já o tý návštěvě ve školce vyprávěla doma a mamka se strašně naštvála a další den ráno se mnou šla do školky za ruku celou cestu až k nám do třídy, ale tu ruku mi tak vztekle mačkala, že jsem si myslela, že mi jí snad umacká a mně zbyde jenom kůže a vevnitř kostní prášek a budu vypadat, jako kdybych měla místo ruky pudíng, což nechci, protože pudíng nesnášim, hlavně připálenej jahodovej. To je nejhorší jídlo na světě, ale horší jsou vnitřnosti, protože to smrdí a nedá se to žvejkat a nechutná mi to. Mně chutná třeba kakao a salát, když pěkně křupe, ale taky mam ráda dort, protože ten mam jenom o narozeninách, na svátek a na jiný zvláštní příležitosti. A taky když zajdeme na návštěvu za tetou Madlou, která dělá v cukrárně. No, ale jak mě mamka nechala ve třídě, tak šla za ředitelkou a já jí slyšela až ke kuchyňce, což je moje nejoblíbenější hračka, jak křičít, že co nám mají co cpát to, čemu máme věřit, když jsme ještě malý a nemáme rozum, že až budeme velký, tak se sami rozhodneme. Já nevim, ale myslim že mám rozumu dost, i když eště nesnim plnej

talíř těstovin a mám strašidlo pod postelí. Sice moc nechápu, jak to všechno začalo, ten celej svět tady a tak, ale to i různý dospělý nechápu. Já se zeptala maminky, a ta říkala, že si o tom každěj myslí něco jinýho a že si s tím nemam dělat hlavu a dojíst ten režžovej nákyt. Maminka je děsně chytrá, má univerzitu, ale někdy je to pořád jenom obyčejná maminka. Ale když sem se další ráno vzbudila, bylo už hodně moc světla a já byla doma sama. Brečela sem, protože maminka mě zapoměla dát do školky a asi už odjela do práce stejně jako táta. Pak ale zazvonil telefon a volala maminka že prej do školky už nikdy nepudu, jen až budu velká, skoro školačka, a že mám doma čekat až se vrátí z práce. Chvilí sem si brála s mícem a pak se dívala z okna a těšila se, až budu velká a budu se moct rozhodnout, čemu mám věřit. Já budu věřit mamince, protože je chytrá a má univerzitu.

Táta nemá univerzitu, ale je moc hodnej a hraje si se mnou, že on je král a já princezna. Taky mě vozí v bagru, když sem hodná. Myslim si, že Petr za mnou leze hlavně kvůli tomu bagru, i když říká, že mě miluje. Maminka říká, že mam na lásku eště času dost a mně je Petr stejně protivnej, protože mlátí jiný kluky. Ale až se do někoho zamíluju, tak si s nim dam pusu a pak budu mít v břiše takový semínko, co z něj vyroste dětátko. To dětátko tam bude plavat v takový průsvitnym obalu mezi rohlikama s máslem a jabkama a bude mít do bříška takovou hadičku, co ho s ní budu krmit. Maminka takle měla v bříšku mě a potom ještě jedno, ale spadla ze schodů a to dětátko umřelo. Maminku to moc nebolelo, ale stejně pořád plakala, kvůli tomu mrtvýmu dětátku. Já se spíš veselila, protože teď, když vidim kus trávy nebo motýla, tak si řeknu „aha, to je kousek Theodora“ a tak nikdy nejsem sama. Já mu totiž říkam Theodor, protože se mi to jméno děsně líbí, ale před nikym o tom nesmim mluvit. Jednou sem u večere řekla: „Mami, to je tak dobrý, že je v tom určitě hodně Theodora!“ a musela sem to vysvětlit. Mamka se pak trochu smála a hodně plakala, až dlouho do noci. Tatínek přišel celej naštvanej, i když měl na tváři potůčky od slziček, a řekl mi, ať už o Theodorovi nikdy nemluvim. Já teda nemluvim, ale sama si s nim vždýcky povídám a někdy dělám, jako bych taky měla brášku a vysvětluju mu, jak to na světě chodí. Taky mu píšu dopisy, ale svym tajnym písmem, co ho nikdo neumí přečíst. Pak ten dopis spálím a rozsypu popel nebo zakopu, jako se to dělá s mrtvejma lidma. A kousek toho dopisu se třeba ocitne v tom samym motýlovi jako kousek Theodora a tak si to předají.

Děvčátko se zvedlo ze země, rukama si setřelo trávu, která mu zůstala na sukýnce a začalo po hřbitově tančit se zavřenýma očima a rukama nataženýma před sebe, jako to dělalo často. Představovala si, že je princezna a Theodor je její bratr princ a tančí spolu na plesu. Rty se jí zvlínily do blaženého úsměvu. Občas nahlas řekla něco jako „Bravo!“ nebo „Bratře, jak to děláte, že tak skvěle tančíte?“

Z dětského hřiště přešla skupinka dětí až k síti, oddělující bývalý hřbitov od sportovního hřiště. Děti se hihňaly a šfouchaly do sebe, až jedna holčička nahlas vyískla a vykřikla:

„Podívejte, Eva se už zase chová divně!“

Děvčátko vrátilo zpátky do reality, otevřelo oči a vztekla se na děti podívalo.

„A co je ti do toho, náno?“

Skupince to vyrazilo dech. Taková drzost!

„Ty... ty... ty seš nána, tisíckrát větší!“

„Ty si miliónkrát větší nána než já!“

„A ty nekonečněkrát!“

„A ty nekonečno nekonečen nekonečenkrát!“

„Ale muj brácha je živej a zdravěj a vopravdovskej!“

„No a co, ale stejně furt řve nebo jí nebo spí, ale ten muj si se mnou hraje furt, i když je umřelej!“

Eva zkrřížila ruce na hrudi, vzdorovitě nakrčila bradu, udělala nadřazené hm, vyplázla jazyk a otočila se k dětem zády. Pečlivě si prohlížela každý detail šedé betonové zidky a snažila se udržet pláč alespoň do té doby, než skupinka dětí odejde. Už tak jí po tváři stékaly tři velké slzy, ale nevzlykala ani neházela rameny a dýchala úplně normálně.

Už budu brzy dospělá – jenom dospělí umí brečet jenom očima a ne ramenama nebo plícema nebo beranicí, co těma plícema hejbe. Doufám, že tamhle v tom ptáčkoví je kus Theodora nebo babičky Nebožky nebo indiánského dědečka a vidí to. Ty musí mít ze mě radost, jak sem se těm dětem postavila úplně sama!

Teď se rozplakala naplno – drobná ramínka jí divoce skákala na všechny strany, slzy jí odletovaly od očí téměř do oblouku jako nějaké komiksové postavičky a bradička se jí třásla. Nepravdělné dýchání přerušovala hlasitými vzlyky. Stále byla zatvrzele otočena zády ke svým vrstevníkům, kteří za hlasitého smíchu dováděli na dětském hřišti.

„Neboj, Evi, to bude zase dobrý,“ šeptala si konejšivě a přitom si jemně stírala slzy z tváří.

Ze strany naproti kostelu, kde se za jednoduchým plotem z několika hrubě opracovaných kmenů stromů rozprostírají nažloutlé pastviny, přicházela kočka. Přicházela s důstojně vztyčeným ocasem, téměř neslyšně – jako to umějí jen kočky. Její srst působila, jako by byla vytvořena ze stejného materiálu jako ocelové nebe, které se nad ní rozprostíralo. Její barva kontrastovala se zářivě žlutýma očima. Chyběl jí kus ušního boltce. Začala se svým měkkým a podajným tělem třít děvčátku o nohy.

„Theodore!“

Holčička vykřikla radostí a jemně zvedla kočku do výše svého obličej. Šedý tvor výhruzně zaprskal, a tak ho Eva rychle položila zpět na pevnou zem. Zvíře toho využilo a rychle pelášilo pryč.

Zajímalo by mě, jestli byl v tej kočce kousek Theodora. Myslím, že jo, ale proč by potom na mě prskal a utíkal ode mě? Byla bych mu dala pusu, ale to bysem pak mohla do sebe dostat mrňavý zvířátko a pak bejt hodně moc nemocná. Třeba bych umřela. Mě by to zas až tak nevadilo, protože bych pak mohla být s Theodorem až do konce světa, ale rodiče by brečeli a byli by hrozně smutný, takže radši umírat nebudu.

Kromě toho, jak vzniknul svět, neví lidi ještě různý věci. Třeba co bude s dušičkou, když člověk umře. Některý si myslí, že žádná dušička není, že prostě přemejšlime mozkiem a když umřeme tak přestaneme. Ale já si myslím, že to není pravda. Ta dušička v nás určitě někde je, protože to bych pak nebyla Eva, byla bych třeba jenom Evy tělíčko

nebo Evy mozek. Protože já až budu třeba babička, tak budu vypadat úplně jinak, ale budu furt Eva. Mozek se prej nemění, ale i když člověk zapomíná a mozek mu přestává fungovat, tak je to pořád on. Já budu pořád Eva, i kdyby se stalo nevímcem, jenom kdybych se nechala přemenovat. Jenomže stejně nezáleží na tom, jak zní to jméno, ale že jsem to já. Já – to je moje dušička. Myslím si, že ta dušička není pořád stejná. Narodila jsem se s úplně malou dušičkou, protože jsem si myslela jenom: „Jsem tady na světě. Tohle je moje maminka a tohle je můj tatínek.“ Jinak jsem nepřemejšlela. Ale čím víc mam myšlenek, tím se moje dušička zvětšuje. Mam v sobě taky kusy dušiček různých lidí, když mi třeba řekli nějakou myšlenku a já s nima souhlasím. Každý máme úplně jinou dušičku, protože si myslíme jiný věci.

Někdo říká, že je dušička nesmrtelná. Jenže to by se to tu pak přepřelovalo dušičkami, protože by se nové tvořily a starý neumíraly. Někdo zase říká, že dušička se pak přemísť do nového těla. Jenže co když má někdo velkou dušičku, když přitom po novém narození z toho zbyde jenom ten základ – kam se poděje ten zbytek, co si za svého života ten člověk vytvořil? Pak sou ještě jiný lidé, jako třeba ten pán, co byl u nás ve školce, a ti tvrdí, že dušička pak odlítne do nebe nebo do peklíčka. To se dělí podle toho, jestli byl člověk hodnej, dojídal obědy, půjčoval hračky a na všechny se usmíval nebo jestli zlobil, ani se nedotknul pudinku, bral jinejm dětem hračky a ničil je a na všechny se mračil. A taky jestli mluvil pravdu – to znamená, že všechno říkal tak, jak to bylo. Ale říkat pravdu není vždycky dobrý, třeba když jsem jednou řekla tetě Madle, že musí jíst méně, aby nevypadala jako mrož. Na mě se potom maminka zle podívala a doma mi vysvětlila, že nemam furt mluvit pravdivě. Tak já občas lžu – třeba až dneska přijdu domů, tak řeknu mamce, že jsem byla na hřišti, protože jinak by mi vynadala.

Já si myslím, že na to, kam se poděje dušička po smrti, nemůžeme přijít. Protože se nemáme koho zeptat a až umřeme, tak už to nebudeme moct nikomu říct. Třeba kousek naší dušičky zůstane v těch zbytcích našeho těla, což by bylo dobrý, protože potom bych měla kolem sebe dušičky všech, co mám ráda a už jsou umřelý. Nebo se třeba kousek dušičky vsákne do těch dušiček živejch lidí, to bych je potom mohla mít taky tady u sebe.

Já nechci umřít, ale taky nechci bejt furt živá. To musí bejt hrozný, když člověk žije nekonečno nekonečen let. Musí bejt hrozně osamělej, protože všichni jeho známí i jeho rodina už jsou umřelý, musí se nudit a bejt hrozně moc unavenej z toho, jak pořád žije. Já jsem se ještě nerozhodla, kdy chci umřít; když totiž umřu dřív než maminka, tak by byla hrozně moc smutná, ale když umřu po ní, budu zase smutná já, až ona umře. Ale nevim, co je víc sobečtější. Já nechci bejt sobec, protože je to špatný, já chci bejt hodná a myslet na druhý. Podle mě lidi, když brečí kvůli těm svým blízkým umřelej, tak brečí hlavně kvůli sobě, protože těm umřelej už to nepomůže, když se nehejbaj. Dobrý by bylo, kdyby jako v pohádkách mohly slzy křísit mrtvý, ale bylo by to taky nespravedlivý, protože by třeba umřel nějaký tulák, co nikoho nemá, takže by pro něj nikdo neplakal. Ale kdyby všichni mrtví oživil, tak by tady na planetě bylo hrozně moc lidí a ty by se na sebe mačkali, až by se došista umačkali.

Až se mi bude chtít umřít, tak si na sebe vezmu ty černý šatičky, co jsem je měla na pohřbu babičky Nebožky. Jsou ze sametu, takový příjemný, když na ně šaham. Já občas jen

tak šáhnou do skříně a pohladím si je. A učesu si vlasy do dvou hladkejch copánků a hodně moc se navoním. To by mě zajímalo, co na sobě měli tyhle lidi tady pode mnou. Tenkrát se určitě oblíkali jinak. Dřvo třeba holky nenosily kalhoty, protože kdyby je nosily, tak by je mohli zlí Angličani upálit, jako to třeba udělali Jobance z Arku. Ona byla moc statečná, bojovala jako lev a vůbec, ale jak jí chytli ty zlí lidi, tak už nic dělat nemohla. Já bych nechtěla, aby mě upálili, to bych radši chodila v sukni i v zimě.

Nad ní se rozezvučel zvon. Holčička odpočítávala na prstech údery a když se na své ruce podívala, bylo jí jasné, že musí jít domů. Rozhodla se ale risknout i to, že se na ní budou rodiče zlobit – chtěla tu být co nejdéle. Ještě se tu porozhlédne a pak poběží tryskem domů. Začala si prohlížet náhrobky vyskládané na zemi v řadě.

Určitě tu muselo bejt víc náhrobků. Někdo je pak určitě odnes, třeba si z nich postavil dům. Doufám, že náš dům není z náhrobků, to bych se mi tam pak špatně bydlelo.

Otrásla se při tom pomyslení a zvedla tmavý střep, který byl původně součástí skleněné tabulky se jménem a datem úmrtí, z náhrobku ležícího téměř uprostřed řady. Podívala se skrz něj směrem, kde pod šedými mraky vytušila slunce, a přitom se o ostrý roz píchla do prstu. Zvědavě pozorovala zvětšující se kapičku sytě červené krve.

Snad mi nevyteče všechna krev z těla. To bych pak mohla umřít. Říkali to ve zprávách, když tam nějaký lidi měli bouračku, tak že vykrváceli. Já se na zprávy nesmím dívat, prej sem na to ještě moc malá. Ale já je občas slyším nebo se kouknu mezerou mezi prstama. Taky po sobě někdy lidi střílí, tam v těch zemích kde je hrozný vedro a asi sou tam i velbloudi, ale to nevím jistě. A ty lidi tam běhají po tom pásmu gázy, to je ta látka, co se s ní vobvazujou zranění, a střílej po sobě, takže je vlastně dobře, že tam ta gáza je. Já nechápu, co z toho mají, když po sobě takhle střílej. Asi je to baví, ale je to ošklivý, zabítet jiný lidi. Já se ptala táty a on říkal, že je to složitý a vysvětlí mi to, až budu starší.

Něco se jí otřelo o nohy, až z toho leknutím téměř nadskočila. Pohladila šedou kočku po zádech.

„Já vím, Theodore, už bych měla jít.“

Sama nevěděla, jestli to řekla kočce nebo jen tak pro sebe.

Maličko se sehnula, aby podržala kočku za ušima. Ta slastně přivřela oči a zapředla. Po chvilce se děvčátko narovnálo, sebralo ze země svůj červený míč a pomalu se vydalo k brance. S rukou na klice se otočilo a ještě jednou se rozhlédlo po zaniklém hřbitově, jako by se sem už nikdy neměla vrátit. Pak otevřelo vrátka a s pocitem, že je dnes zase o něco blíže k okamžiku, kdy bude úplně dospělá, se vydalo k domovu.

Michal Zikmund

Šumava viděná z Podkrkonoší

Jsem sice z Jičína, tedy z kraje, který bývá někdy řazen už do Podkrkonoší, a do Krkonoš to mám rozhodně blíže než na Šumavu a mám Krkonoše rád, ale přesto jsem si Šumavu oblíbil ještě více. Dříve jsem se nad tím nepozastavoval, ale v posledních letech jsem často přemýšlel, proč tomu tak je.

Tato dvojice nejmajestátnějších pohoří v Čechách (ve výšce sice Šumavu předčí Králický Sněžník, ten se jí ale nemůže rovnat rozlohou) má mnoho společného: jejich vrcholy výrazně přesahují tisíc metrů, takže zde najdeme jak husté jehličnaté a v podhůří smíšené lesy, tak kletě i rozsáhlé holé louky i slatě. Pramení zde nejmohutnější české řeky, najdeme tu technické i kulturní památky, které připomínají v obou případech zmizelé obyvatele hor. V politickém a kulturním pohledu mají Krkonoše a Šumava vůbec leccos společného: jejich hřebenové tvořily stovky let státní hranici (v případě Šumavy tomu tak už je dokonce po tisíciletí), ale teprve po druhé světové válce se zde násilně vytvořila i ostrá etnická hranice, v případě Krkonoš o to paradoxnější, že už ji ani netvoří Češi a Němci.

A přece má Šumava něco, co mě osobně přitahuje ještě více než ony Krakonošovy hory. Samozřejmě, je plošně větší. Terénní profil zde není tak ostrý, nejsou zde tak hluboké doly, obce se nacházejí i v tisícimetrové výšce – Kvilda je zkrátka příhodnější výchozí místo pro výlety než Pec pod Sněžkou, navíc zde nemůžete ztratit pocit, že jste ve velehorách.

To by však asi nebyl hlavní důvod. Krkonoše mě tak trochu odpuzují tím, jak moc ztratily svůj původní ráz a staly se komerčním střediskem. Ne, nežiju v době romantických básníků a vím, že se svět mění a že když Goethe putoval Alpami, sotva zde našel v bouřce horskou chatu s teplým jídlem. Jenže všechno má svoje meze – Krkonoše skrz naskrz protkly lyžařské vleky, kabinkové lanovky, miliónářské rezidence s garážemi, luxusní hotely, bobové dráhy.

Šumavu od toho ušetřilo několik skutečností – za prvé ji paradoxně uchránila železná opona. Nejkrásnější místa dnešního národního parku tak byla přímo nepřístupná, kromě toho nebyl zrovna zájem o to, aby se ke státní hranici hrnuly davy turistů – zatímco se v Krkonoších postavily takové zrůdnosti jako hotel Horizont. Řeší-li se dnes vzrušeně osud Labské boudy jakožto údajně nejhoršího rušivého elementu v Krkonoších, jenom se tím odvádí pozornost od toho, že Špindlerův Mlýn už dávno není klidnou osadou v krkonošské přírodě, ale nechutné centrum do značné míry snobského turismu.

Za druhé Šumava ani není k lyžování, díky svému charakteru velké náhorní plošiny, tolik vhodná. I tady jsou velké lyžařské areály, například v Zadově nebo u Lipna, ale to jsou části spíše okrajové.

A konečně, i Šumava zažila několik nájezdů developerů, kteří vytvořili přes noc na zelené louce celé osady uniformních vil (jaké se objevily u Borových Lad), ale nepříjemný pocit nepatřičnosti, který nás vyvolají, se naštěstí nemůže vyrovnat děsu, který pocítujeme při návštěvě Špindlerova Mlýna nebo Janských Lázní.

A je ještě něco, čím mě Šumava přitahuje – říká-li se jí „zelená střecha Evropy“, je to úplná pravda. Šumava skutečně je uprostřed Evropy, je to divoká vysokohorská oblast uprostřed hustě osídlených nížin. Už od vzniku českého státu tu procházela přirozená hranice mezi dvěma z nejkrásnějších – a po jistou dobu z nejmocnějších – částí starého kontinentu, Čechami a Bavorskem. Jdu-li po cestě z Kvildy na Bučinu, úzkým pruhem vykáceného lesa s typickými šumavskými loukami, na nichž kvete náprstník a létají zde nejrůznější druhy baboček, modrásků, perleťovců a sem tam i otakárek, mohu si představit, že tudy po staletí chodili obchodníci po zlaté stezce, která spojovala Prahu s Řeznem a po které se mimo jiné vozila sůl až ze Solnohradska.

Za hezkého počasí se nám na téže Bučině otevírá pohled na Alpy přes dunajskou nížinu, za nimiž již tušíme severoitalská města, centrum a těžiště evropské kultury. I když Slezsko patřilo také mezi ambiciózní části Německa, takovou úžasnou pozicí v srdci Evropy se podle mě Krkonoše chlubit nemohou. A i když nechci v žádném případě snižovat krkonošské výhledy na Jizerské či Orlické hory nebo pro mě zvlášť potěšující pohled do vnitrozemí, na Bradlec, Kumburk či Kozákov, podíváme-li se ze Sněžky na sever, neuvidíme evropské velehory, jenom dolnoslezskou rovinu.

Na téže Bučině si můžeme uvědomit, jak jsme během několika měsíců zcela změnil přirozenou kulturní a společenskou podobu Šumavy, která se po tisíciletí utvářela na půli cesty mezi Prahou a Mnichovem, tu pod přemyslovskými knížaty a králi, kteří sem pozvali německé kolonizátory, tu pod kosmopolitními Lucemburky, tu pod Vídní. Poválečný výbuch „spravedlivého hněvu“ zničil celé obce, již řečenou Bučinu nebo Knížecí Pláně, které měly 700 obyvatel... podobná obec už je velkou vesnicí, a tedy obvykle kulturním centrem mikroregionu i v nížině, natožpak v drsném klimatu centrální Šumavy.

Přejme si, abychom ze čtyřicetileté konzervace našich jihozápadních hor udělali alespoň z nouze ctnost, abychom ponechali Šumavu těm, kteří sem přicházejí za přírodou a aktivním odpočinkem, nikoliv na diskotéky nebo do luxusních pětipatrových hotelů; těm, kteří jedou Šumavu poznat a obohatit se jí, nikoliv si zde vytvářet velkoměsto v malém.

Na tom, jak budeme v tomto úkolu úspěšní, záleží nejen kvalita života místních a autentičnost, již si hory zachovají, ale i to, jak bude naši kulturnost soudit zbytek Evropy.

Josefa Růžičková

Případ: Veterinář

Malé pošumavské městečko se ukládá k spánku. Parný červnový den se jen málo zřetelně přelamuje do noci a neslibuje chladivé osvěžení a zasloužený odpočinek. Novopečenému veterináři Petrovi to nevádí. On stejně nebude spát, i když by nějakou hodinku i mohl. Na ošetřovně je už připraven jako obvykle gauč se složeným prostěradlem, příkrývkou a polštářkem. To pro veterinárního lékaře a technika, kteří mají noční službu. Pokud není práce, může jeden spát a druhý bdít u psacího stolu s telefonem. Při odjezdu lékaře musí bdít technik. Petr se ještě neadaptoval na „roz-kouskovaný“ spánek, lépe mu vyhovuje bdít celou noc a spát souvisle ve svém lůžku svých šest hodin po skončení noční služby. Někdy si s sebou bere lehkou druhou večeri, vždycky knihu. Když se dnes chystal na noční službu, nebyla ještě úplná tma, neboť červnové dny jsou dlouhé. Teď už je. Vyšel o něco dřív, chce zavolat mamince.

„Každý druhý, nejvýš třetí den zavolám. I kdyby se nic nedělo,“ sliboval jí.

Po smrti manžela, Petrova otce, se na syna vyloženě upnula. Umístěnka je umístěnka, a tak je teď dělí tři sta kilometrů. Dnes je třetí den, měl by jí zavolat. Bydlí v podnájmu, tam telefon nemá.

„Papír je na stole!“ řve z řvoucího motocyklu kolega, který se právě vrátil z terénu. „Příjemnou službu!“

Vstupuje do chodby spoře osvětlené z malého okna. Nerozsvěcuje. Dochází ke dveřím ošetřovny a hmátne do místa, kde je na zdi připevněna krabice od bot s jmenovkami veterinářů a techniků. Tu svou pozná po hmatu. Je z nejtenčího plechu a nejkratší.

„Pane doktore, pane doktore!“

Leknutím povyskočil, jmenovka cinkla o podlahu. Paní Černá, uklízečka!

„Křičíte, jak kdyby hořelo.“

„Mám pro vás špatnou zprávu. Připravte se,“ sděluje vemlouvavým hlasem.

„Něco chcíplo? Kdy a kde?“

Zarazí se: „O chcípnutí nic nevím, ale hledala vás tady kriminálka.“

„Mě? A zrovna kriminálka? Jak to víte?“

„Odpoledne, když jsem vám tady uklízela, teda vašemu kolegovi po ošetření přejetího psa, se objevil ve dveřích takovej podivnej chlap – byl v civilu – a ptal se, kde je veterinář Petr Vydra. Řekla jsem mu, že dnes v deset nastoupíte noční službu. Věcpal se mně dovnitř, dělal šlápoty na mokrým linoleu a ukázal mně odznak. Sedl si k vašemu stolu a napsal vám tam: Volejte prosím... a nějaký číslo. Doktor byl zrovna kdesi pryč, byla jsem zde na ošetřovně sama. Schválně jsem se vrátila až z domu, abych vás na to připravila. Víte, ono je lepší, když si člověk předem promyslí, co bude vypovídat,“ vychrlila překotně ze sebe.

„Co budu vypovídat?“

„Srovnejte si to v hlavě, než pro vás přijdou.“

„Přijdou?“

„No, možná jich bude víc, možná to bude jenom ten jeden, co já vím!“

„Bude stačit jeden. Já nebudu klást odpor,“ snaží se to zlehčit.

Zrozpačitěla. Poděkoval. Jde navléknout jmenovku do drážek na dveře.

„Co jste to asi...“ uvažuje nahlas uklízečka.

„Paní Černá, já jsem nic neprovedl, a proč se po mně shání kriminálka, nevím.“

„Nno... to musíte vědět vy,“ zakoktala.

Rázně ‚Nevím‘ ji přimělo k odchodu.

Rozsvítil na ošetřovně. Na tmavohnědé desce psacího stolu zářilo na rubní straně receptu to telefonní číslo napsané červenou inkoustovou tužkou. Vztáhl ruku směrem k telefonu. Ucukl, když uslyšel dupot na chodbě. Technik.

„Já jsem tak nadřenej – doma malujeme – že bych dnes nejradši prospal celou noc,“ povzdechne si při zouvání sandálů.

„Stává se to tady, že by nebyl za celou noc ani jediný případ? Já tedy jsem to tu ještě nezažil,“ zajímá Petra.

„Výjimečně,“ potvrzuje technik a rozkládá svých téměř sto kilo na docela chatrný gauč.

Ten varovně vrže.

Usíná o něco dřív, než hlava dolehne na polštář. Pochrupuje do napjatého ticha.

Petr řeší dilema: zavolat na tu kriminálku hned, nebo až ráno?

Když dojde k závěru, že Mirek, technik, je hoch upovídaný, tudíž by průsvih, který se provalí, mohl roztroubit předčasně, že bude rozumnější počkat, být i do rána, pokud z kriminálky nezavolají sami.

Crrrr!

Maminka!

Jadrné ‚Kurva!‘ zazní místností a Mirek se sune, sandály navléknuty jen na palcích u noh, k psacímu stolu. Snaží se otevřít oči a čeká na uvolnění židle. Když se tak neděje, pobízí Petra: „No tak, jeď, jeď.“

„Kam mám jet?“

„Třeba do prdele. Neboj se, já se ze židle nehnu, vždyť už mě znáš, ne?“

„To je maminka. Dobrou noc.“

„Skvělý!“ Sandály kope střídavě až ke gauči.

Maminka sděluje, jaké je tam u nich na Hané horko zřejmě na rozdíl od Pošumaví, pár bezvýznamných novinek z vesnice a nakonec vypráví obsah snu z minulé noci: „Viděla jsem tě, stála jsem za tvými zády, seděl’s u psacího stolu s rukama v dlaních, jako bys měl nějaké velké starosti. Nemáš starosti? Opravdu ne? Pak jsem tě viděla chodit po nějakém tmavém dvoře. Bavil ses tam s někým o nějaké infekci. Péto, buď na sebe opatrný. A pak jsi zas seděl tak, jako bys měl ty starosti... Nech mě domluvit. Nakonec ses smál. Při probouzení jsem jasně slyšela tvůj smích.“ Venku se zvedá vítr. Nadzvedá záclonu a sráží ze zdi kalendář. Leží na podlaze a Petra přímo píchá do očí rudá barva číslic letopočtu 1955.

Je tu ještě jedno rudé číslo... Na stole.

Jedna věta z uklízeččina upozornění ho zvláště zneklidňuje: „Víte, ono je lepší, když si člověk předem promyslí, co bude vypovídat.“ Zná se. Ví, jak reaguje v nepříjemných situacích, na něž není připraven – pokazí, co se dá. Přišla za ním po své pracovní době až z druhého konce města jen proto, aby ho vybídla k přípravě na výslech. Na výslech! Ale čeho se ten výslech bude týkat? Cítí, že by to měl udělat. Probrat situace, v nichž je nějaké „traskavé zrno“, které mohlo bouchnout, aniž o tom ví... Kriminální policie, hraniční pásma se Západním Německem, neklidná doba zraňovaná politickými procesy...

Odsunuje Poeovy povídky, protože ví, že by se stejně nesoustředil na četbu. Naklání se nad stolní desku, klade bradu do dlaní... Trhne sebou.

„Tak ne! To by bylo jak v tom mamincině snu,“ řekne si a znovu nalehne na opěradlo židle. V hlavě to víří: přehrát si situace, připravit si k nim vysvětlení svého jednání tak, aby se dalo vyváznout se zdravou kůží nebo aspoň s co nejmenšími šrámy. Na plátné fantazie mu běží filmové klipy, v nichž hraje hlavní úlohu on sám. První by se dal nazvat:

Autohavárie?

Ze soboty na neděli nečekaná noční služba. Zástup za kolegu. Na Moravu se nepojede! Maminka už má zaděláno na koláče.

V sobotu po poledni se jde podívat, co hrají v kině. Za zády mu zaskřípou brzdy. Okresní veterinární lékař! Přímý nadřízený. Je rozrušený.

„To jsem rád, že jsem vás zastihl. Je tu jedna strašně naléhavá záležitost. Musíte jet na Moravu. Okamžitě. O té vaší noční službě vím, zařídím to sám. Bude tam výměna za nedělní dopoledne. Co se stalo? Na statku, kde jste měl včera ty dva porody krav, se stalo něco zvláštního. Na pastvě uhynulo devět krav. Netýká se to těch, které jste odrodil. Musíte hned odebrat vzorky z vnitřností a připravit je na vyšetření. Pak s nimi okamžitě odjet do Státního veterinárního ústavu v Brně. Je tu podezření na záškodníky z Německa.“

„Nemáme žádné vozidlo, auto je přece v opravě.“

„Jo. To je tedy problém.“ Zarazil se. „Ale vy tam musíte jet a hned. To je politická záležitost. Zavolejte si taxíka. Já ti ho zaplatím ze svého. Už to má na stole kriminálka.“

„No, jestli je to tak naléhavé, jen se převléknu a jdu na jatka.“

„Běžte, přímo lette.“

„A bude maličká oklika,“ říká si v duchu a nepochybuje, že by se řidič nedal nalákat na čerstvě upečené moravské tvarohové koláče s povídky.

Na zpáteční cestě se zastávka na maminciny koláče uskutečňuje.

Při výjezdu z městečka zavírá oči. Za chvíli div nenaletí na přední sklo.

„Co to bylo?“ ptá se řidiče.

„Křivá dlažba,“ odpovídá.

Tady je to „traskavé zrno“: Co když někoho přejel? Při vyšetřování se zjistilo, že tam neměl co dělat...

Mirek se probouzí, odchází na toaletu. Petr si přisunuje červené číslo, zvedá sluchátko.

„Měl jsem se vám hlásit. Náčelník? Výborně.“

Náčelník ho vyzývá, aby se dostavil na místní oddělení hned, jak mu skončí služba.

„O co se jedná, prosím?“ ptá se.

„To vám, soudruhu doktore, nemůžu sdělit po telefonu,“ dovídá se.

A už mu obrazotvornost přihrává další situaci. Nazve si ji:

Ta osoba se tu už nevyskytuje

Musí si hledat nový podnájem. Vzpomene si na bývalého spolužáka, který se sem odstěhoval s rodiči, když sem přeložili jeho otce, důstojníka. Usoudí, že na oddělení SNB by mohl získat jeho adresu.

Žena ve stejnokroji se mile usmívá. Uvádí důvod své návštěvy, sděluje spolužákovu jméno i s rokem narození, pokládá na přepážku vyžádaný občanský průkaz. Žena vytahuje z příslušné zásuvky kartu – a tvář jí zkamení. Vyráží ze sebe:

„Proč chcete právě tuto adresu?“

„Sháním podnájem, jak už jsem říkal. Je to bývalý spolužák, třeba bude o něčem vědět.“

„Ta osoba se tu už nevyskytuje. Proč si zjišťujete právě tuto adresu?“

„Mám to znovu opakovat?! Když tu není on, jsou tady možná jeho rodiče a ti by mohli o nějakém podnájmu vědět. Já tu ještě neznám lidi, nejsem tu dlouho.“

„Proč chcete navazovat kontakt právě s touto rodinou?“

„Jste gramotná? Zavolejte mi náčelníka.“

Váhá. Po chvílce však adresu na lístek napíše.

Je to šedý nevládný nájemní dům. Otvírá spolužákovu maminka. Zestárla. Postrkuje ho do chodby: „Rychle, rychle, aby vás lidi neviděli.“

Téměř nalepen na kamínka sedí v pokoji vyzábělý mužiček. Bývalý sebevědomý důstojník, teď navrátilivší se politický vězeň. Jejich syn uprchl na Západ.

Třaskavé zrno? Podezřívání z kontaktu s uprchlým spolužákem? Nabídka spolupráce s StB?

Přistihl se, že čmárá tužkou po druhé straně receptu s číslem na kriminální policii.

Neví, kdy vytáhl tužku ze skleničky. V té spleti čar jako by uviděl profil dívčího obličejce.

A běží další krátký film.

Jana!

Vidí se, jak po boku energické černovlásky zdolává kopec v Aši až tam, odkud je vidět do Západního Německa. Od hranice se k nim blíží dva pohraničníci. Stojí s Janou dál na místě a dívají se spolu do toho nepřátelského státu. Rozhovor s pohraničnický si také vybavuje:

„Jste v hraničním pásmu. Co tady děláte?“

„Díváme se dolů.“

„Tam je Západní Německo.“

„Víme.“

„Občanské průkazy.“

Zapíše si jejich jména a čísla průkazů.

Po třetím rande se s Janou rozešel. Spíš ona s ním.

Třaskavé zrno? Uvažuje: Co když tam Jana utekla? Pak by to mohlo být napomáhání při útěku do nepřátelského státu.

„Jestli to tady někde opravdu bouchlo, pak je to na kriminál,“ ukončuje sebezpytování.

„Kdo by mě do toho kriminálu chodil navštěvovat?“ říká si.

„Pravidelně snad jenom maminka,“ stihne ještě konstatovat, než rozrazí napjaté ticho zadrnění telefonu následované obvyklým ‚Kurva!‘ z gauče... Se zavřenýma očima nazouvá Mirek sandály. Pravý na levou nohu dostal, ale s tím levým to jde hůř.

„To vedro je hnusný. Já mám tak napuchlý nohy, že je nemůžu dostat do bot,“ stěžuje si se stále ještě zavřenýma očima.

Petr radí, aby pravou botu nazul na pravou nohu a levou na levou.

„Ty hovado, ty máš oči otevřený, měl’s mně to říct dřív,“ naříká a tře si zhmožděný malíček na levé noze.

„Kam jedeš, Petře?“ ptá se.

„Už jsi mě dnes poslal do prdele. Tak tam jedu!“ Ve dveřích se otočí: „K porodu krávy, k hraniční čáře.“

Zajel ke dveřím kravína ponořeného do tmy. Zdvorný ošetřovatel ho vede k případu. Zjišťuje „absolutně velký plod“. Mrtvý. Připravuje se na embryotomii. Dva ošetřovatelé stojí opodál a pozorují ho. Moří se s rozřezáváním mrtvého telete v děloze krávy. Uvažuje první provázek a zatáhne. Nejde to. Potřebuje pomoc. Ošetřovatelé už tam nejsou. Volá. Nejsou v dohledu, ani v doslechu. Vybíhá na dvůr s rukama od krve. Neví, kam by se měl jít umýt. Tady to nezná, je tu poprvé. Je to kolegův obvod. Řve jak na lesy, aby se někoho v té antracitové tmě všude kolem dovolal. Při zablýsknutí vidí, že se k němu blíží postava. Ošetřovatel! Ten, který na něho čekal u brány.

„Potřebuji, abyste mně pomohli tahat. Byli jste tam dva, a najednou jste zmizeli. Kde je ten váš kolega?“

„Nno,“ vykoktá ošetřovatel, „vždyť bang je přece přenosný na člověka. A jak se objevila krev... nedivte se, jsme taky jenom lidi... bojíme se. Kolega víc než já.“

Zděsil se.

„Tak vy tu máte Bangovu chorobu?! Proč tu není karanténa? Proč to tu není napsáno?“ řve jak pardál.

„Karanténa tu je a nápisy jsou tady všude taky. Tady třeba.“ Ukazuje do tmy.

„Já ve tmě nevidím. Nejsem kočka.“

„Dostali jsme příkaz k šetření elektřinou.“

„Proč jste mi to neřekli, když tu máte tmu jak v prdeli? Ty cedule nejsou vidět! To zvíře musí na jatky. A vůbec: To máte strach jenom o sebe? O mě ne?“

„My jsme mysleli, že jste si to přečetl.“

Znovu řve, tentokrát jak lev: „Nejsem kočka!“

Po umytí si prohlíží ruce a pronáší několik úvah o šetření elektřinou, kolektivním zemědělstvím a komunikaci mezi lidmi v něm. Ošetřovatel stojí s ručníkem v uctivé vzdálenosti od něho, ale ne zas v takové, aby tyto úvahy neslyšel.

Když se po několikerém důkladném prohlédnutí obou rukou ujišťuje, že nemá nikde ani škrábaneček, místo výrazu úlevy zajme obličejové svaly strnulost. „Ten sen...“ šeptne.

Marně se ho na cosi ptá ošetřovatel.

Na ošetřovně pak hlásí Mirek: „Nikde se nic neděje.“ Gauč znovu zanaříká.

Usedá na zahřátou židli u stolu. Klade čelo na stolní desku, protože si právě uvědomil:

„Já jsem v tom kravině řval na pracující a pronášel úvahy o kolektivním zemědělství! Jako by nebylo dost na tom, že se o mě zajímá kriminálka kdovíproč!“

Uvažuje o své zvláštní schopnosti pokazit ještě víc to, co je samo o sobě dost zlé.

Racionální úvahou o situaci pak ale dochází k závěru, že ošetřovatel bude mlčet, protože má sám máslo na hlavě – zbaběle utekl místo pomoci.

S pocitem úlevy pokládá hlavu na ruce na stole. Zavírá oči. Vidí havrana. Jakoby Poeova havrana. Ťuká zobákem do okenního parapetu. Je mu divné, že Ťuká tak pravidelně. Otvírá oči. Těžké kapky dopadají na parapet. Záclona vlaje do půli místnosti. Recept s červeným telefonním číslem poletuje po podlaze.

Zvonek! Tentokrát u dveří.

„Kurva!“

„Pssst!“

„Jsem náčelník zdejší kriminální policie,“ představuje se muž v civilním obleku.

Ukazuje odznak. Nahlíží do ošetřovny.

„Máte tu nějakou místnost, kde můžeme být sami?“ zeptal se.

„A... ano, sklad léků.“

„Jel jsem právě okolo od nějakého svého případu a zastavil jsem se, abych vyřídil tu věc s vámi,“ vysvětluje na chodbě.

„Případ ‚Veterinář‘,“ doplňuje Petr.

„Vy nejste případ,“ směje se.

Ve skladu hovoří o tom, že ošetřovatelé těch uhynulých krav tvrdí, že krávy musely být otráveny. Prý se tam v noci před tím nešťastným ránem objevili v ohradě dva chlapi – zřejmě záškodníci ze Západního Německa. Že to byli záškodníci, o tom neexistují důkazy.

„Já bych chtěl jenom vědět od vás, než přijde protokol z Brna, jak se vám ty vnitřnosti jevíly. Vypadalo to na otravu?“

Musí otázku ještě jednou zopakovat, protože Petr jen překvapeně zírá neschopen odpovědi.

„Soudruhu doktore, vy mě neposloucháte. Měl jste asi hodně případů...“ vysvětluje si Petrovu strnulost po svém.

„Vypadalo to na zdutí po požití většího množství zeleného obilí.“

Cestou na ošetřovnu se směje pod vousy, když si představuje, jak odpoví zvědavé uklízečce: „Ále, taková blbost.“ Svítá. Za oknem i v jeho duši. Najednou zvažní: Maminka! Ten její sen! Málem vrazí do kolegy, který ho jde střídat.

„Nazdar, Petře. Už tě zdravím podruhé. Ty nevidíš, neslyšíš. Nad čím tak usilovně dumáš?“

„Nad věcmi mezi nebem a zemí,“ odpovídá podle pravdy.

„A jsou nějaké takové?“ směje se kolega.

Petr jen přikývne. Některé věci jsou nesdělitelné.

Petra Štarková

Osud číhá za nejbližším rohem

„Když přijde mladej kluk v oranžový košili, nepouštějte ho do budovy. Za žádnou cenu! Vysvětlím to pozdějc. A hlavně – nebatve se s nim, nedotýkejte se ho. Kdyby vás napadl, nesnažte se s nim rvát, jenom zdrhejte...“ Vzkaz na telefonním záznamníku byl příliš nejasný, než aby se mu dalo dobře porozumět. Snad proto se stal předmětem ranní diskuze nad kávou v úzké kuchyňce.

„O koho jde?“

„Nemám tušení. Asi někdo z přízně, lidi, co chtějí práci, dokážou být pěkně vlezlí,“ zařilofovala Marta.

„Matěj žádný mladý příbuzný nemá, aspoň pokud vím,“ nedala se Lada. „Ale nebude to syn od tý jeho poslední ženský?“ Marta odpověděla pokrčením ramen. I přesto, že bylo prvního a v reklamce ten den nebylo skoro co dělat, v odkrývání záhady nijak nepokročily ani do oběda. Celé dopoledne se však jejich *open space* bavil dohady, o koho by mohlo v záhadném vzkazu jít.

Schylovalo se k polední pauze. A taky k bouřce. Budovami se roztahovalo mírné šero, které přichází vždy, když je ve slunečný den slunce náhle přikryto mraky. Lada zvedla oči od obrazovky počítače a zadívala se ven. Něco ji zřejmě zaujalo, protože vstala a šla k oknu.

„Už jde Matěj?“ zeptala se Marta skoro zrudně.

„Jde. Teda spíš běží,“ odpověděla Lada zamyšleně. Nato se zvedla Marta i ostatní, protože vidět utíkat jejich grafika, vážícího určitě přes metrák, byl vzácný přírodní úkaz.

„Co blbne, to ho někdo pronásleduje nebo co?“ Marta postavila hrnek na stůl. Vypadalo to opravdu podivně: obrovský tlustý muž, i v dusném vedru narvaný v obleku s umělecky vyvedenými záplatami na rukávech, se pokoušel vyděšeně proplétat proudy lidí na přeplněném chodníku.

„Hele, tamhle to je ten kluk... ten z toho vzkazu!“ ukázala Lada prstem na drobnou rozevlátou postavičku.

„No jo, máš pravdu,“ natáhla se Marta pro mobil. S prstem na tlačítku se zastavila:

„Co když jsou to jenom nějaký osobní účty? Mám volat policii nebo ne?“ Lada pokrčila rameny. To všechno se událo v několika vteřinách. V té další mladík grafika doběhl, letmo se ho dotkl a stáhl ruku zpět. Jako by mu předával symbolickou štafetu nebo jako by hráli na babu. Matěj se zastavil. Sklonil se a s rukama opřenými o kolena prudce vydechoval. V obličejí byl úplně rudý. Náhle zavrtěl hlavou, jako by odmítal to, co se právě událo. Poraženecky se zvedl a pomalu se vydal k výklenku protější budovy, ke kontejnerům s odpadky. Shýbl se, a pak podruhé. Zvedal poházené obaly a zbytky školních svačin. Vypadalo to, jako by ten nepořádek chtěl

uklidit. Teď obkročmo přistoupil k jedné z menších popelnic. Pohnul jí a valil ji do výklenku.

„On ho okradl? Zahodil mu tam doklady?“ tipovala Lada. Nezdálo se. Mladík se zastavil uprostřed proudícího davu, kousek od Matěje. Kdyby chtěl (a kdyby na to měl odvalu), mohl ho Matěj chytit za límec a vytrást z něj duši. Chlapec byl drobný, kostnatý a nejmiň o půl hlavy menší než on. Pozoroval jej a zdálo se, že se při tom docela baví. Další výhled přihlížejícím zaclonil příjždějící popelářský vůz.

Za jejich zády průvan zvedl štos papírů a volně je rozhodil po dlaždicích. Celý *open space* se odvrátil se od okna. Až teď si všimli, že je zapnutý bezpečnostní systém. Někdo musel zablokovat vchodové dveře. Když se ohlédli zpět na chodník, chlapec v zářivě oranžové košili už tam nestál. Zřetelně ucítili mráz, přebíhající jim po zádech.

„Matěji!?!“ hlesly dívky unisono. Grafik vběhl do místnosti, nakolik to jeho astmatické plíce, dobře ukryté pod vrstvou podkožního tuku, dovolovaly.

„Nechceš nám říct, co se děje?“ I ostatní v kanceláři na něj hleděli s napětím.

„Co ti chtěl ten kluk? To byla jako nějaká sázka nebo co?“

„Plní naše sny,“ hlesl zničeně Matěj, „naše sny z dětství.“ Až teď si všimli, jak hrozně je špinavý. Jako by pár dní žil mezi bezdomovci. Vytáhl z kapsy kartičku, jen o málo větší než vizitka, a hodil ji na stůl.

„Pamatujete, jak to sem donesl ten chlápek ze servisu?“ Pokývli hlavami. Na nápadného, excentrického zvanila si pamatoval každý. Vždycky přišel s něčím, co podle něj zaručeně fungovalo. Věštkyňe, číslo na kartářku, nebo počítačový program, který generoval horoskopy.

Pomůžeme vám realizovat vaše sny. Nová psychoterapeutická metoda na principu hypnózy. Stoprocentní úspěch zaručen.

... stálo na kartičce. Ještě odkaz na webové stránky a cena.

„A ten kluk?“

„Zadívá se ti do očí, dotkne se tě, a pak už musíš...“ odpověděl zlomeně Matěj. Nepochybovali. Jeho ústroj a scéna pod oknem mluvily za vše.

Lada sáhla do peněženky a vytáhla kupon. Hlavička firmy souhlasila.

„Kdo všechno na to na webu klikl a napsal tam svou adresu?“ zeptala se. Postupně zvedla ruce většina z nich.

„Zatraceně! Četl tu smlouvu podrobně aspoň někdo?!?“

Lada, s účtem od firmy na sny v ruce, se sklesle zeptala:

„Já chtěla být v osmi letech farmářkou. Co vy?“

„Já popelářem,“ podotkl Matěj, teď už celkem zbytečně, „víš, jak to svinstvo smrdí?“

„Já kaskadérkou,“ hlesla Marta a v obavách se zahleděla k oknu. Jejich kancelář se nacházela v osmém patře.

Dagmar Maňásková

Pohádky z Plešovic

O vodníkovi z plešovického rybníčku

Nikdo přesně neví, kdy byl na plešovické návsí vybudován rybník. Snad to bylo ještě za císaře pána, kdy se příkazem budovaly návesní rybníky, aby byla voda k hašení požárů na dřevěných staveních. Ať je to, jak chce, rybník je v Plešovicích odnepaměti a k němu vždy patřil také hodný a přívětivý vodnický mužiček. Zrovna nedávno ho zase někdo z plešovických viděl, jak pozdě v noci sedí v trávě na břehu a se zalíbením si prohlíží plešovickou náves.

Ale v dřívějších dobách ho lidé vídali každou chvíli. Říkali mu „pantáta Cejnek“ a měli ho rádi, protože tu s nimi bydlíval odedávna.

Pantáta Cejnek byl dobrák od kosti, v létě hlídal u rybníka dětskou drobotinu, aby se snad někdo neutopil, jindy zas pozoroval husy, jak učí plavat housata, a když se pak večer dědové vraceli z hospody domů, tahal z vody ty, kteří to v opilosti brali zkratkou přímo přes rybník. Vždyť i on sám s nimi někdy rád poseděl nad džbánkem studeného, napěněného pivečka. A dušičky pod pokličku? Ty nikdy nechytal!

Jednoho dne zjara došla k rybníku i Rozina ze statku. Navečer sháněla domů husy a tu potkala pantátu Cejnka, jak se na ni směje.

„Tak co, Rozino, těšíš se na dnešní tancovačku?“ ptal se jí vesele.

„Ale pantáto, ani netěším. Však víte, pobavím se, potancuju, ale ženicha tam k sobě nenajdu,“ povzdychla si Rozina.

„Žádný není pro pány rodiče dost nóbl, co?“ politoval ji Cejnek.

„Není. Náš Josef dostane statek a mě že provdají na velký hospodářství. Ale copak bohatí chlapi chodívají do Plešovic na tancovačku? Z místních pro mě nikdo není a sama se nikam nedostanu.“

Vtom dostala Rozina nápad.

„Vy ale, pantáto, musíte přece umět všelijaký čáry a kouzla! Přičarujte mi ženicha! Přilákejte ho na pentličky, nebo jak to vy hastrmani umíte!“

„Ale Rozino, to není jen tak,“ ošíval se Cejnek, protože se mu nechtělo přiznat, že takové kouzlo na přivolání bohatého ženicha ani nikdy neuměl.

Jenže Rozina byla tak nadšená svojí myšlenkou, že ho ani neposlouchala. „Přičarujte mi ho určitě! Budu ho čekat dnes večer u muziky!“ smála se a už hnala své husy od rybníka ke vratům statku.

Cejnek byl trochu nazlobený. Ach, ty holky na vdávání! Odjakživa jsou s nimi jen problémy! Copak by to pánům rodičům udělalo, kdyby holku provdali do chudého, ale poctivého stavení, za šikovného a pracovitého řemeslníka?

Cejnek, ať přemýšlel sebevíc, nic kloudného vymyslet neuměl. A tak se pro jistotu do večera proměnil v malého kapříka, aby už ho Rozina dnes nepotkala a nemohla ho o ženicha upomínat.

Navečer se vydali všichni z vesnice do hospody. Muzikanti hráli, staré babky a dědové posedávali na lavici u piva, mládež se točila v kole a panímámy to vše zálibně pozorovaly. Přespolních tu moc nebylo. Vždyť hospoda je malá a místní děvčata si hned rozeberou plešovičtí chlapci. Taky Rozina se každou chvílí dostala do tance, jen tu a tam hodila okem po dveřích, jako by někoho čekala.

Tak asi v polovině večera se ve dveřích objevil urostlý mládenec, svátečně vystrojený v pěkných šatech. Hned bylo vidět, že peněz nemá nedostatek. A hned po něm děvčata začala pokukovat! A když se od hostinského dozvěděla, že jde o Frantu, mlynářova syna až z Budějic, už se kolem něj všechna natrásala.

Frantovi se to líbilo. Koneckonců proto přijel. Navštívil svého strýce v Třísově a večer se zastavil na pivo a pro trochu té zábavy na plešovické tancovačce. Provedl v kole několik děvčat, ale nemohl si pomoci, nejvíce se mu líbila živá, veselá a copatá Rozina ze statku. Sem a tam se optal mezi mládenci a hned věděl, že Rozina je zdravá a pracovitá, ženicha ještě nemá a věno dostane pořádné. Pak už se až do půlnoci držel jenom jí a než se muzikanti a hosté rozešli domů, bušilo jim oběma srdce nejen od rychlého tance, ale taky od radosti a vzájemně začínající lásky.

„Cejnku! Cejnku!“ volala Rozina u rybníka, aby hastrmanovi řekla tu novinu a pořádně mu poděkovala. Cejnek nemohl uvěřit vlastním uším, a i když se snažil Rozině vysvětlit, že s Frantou nemá nic společného, nechtěla nic slyšet a jen mu znovu a znovu děkovala, že jí přičaroval tak milého a bohatého hochu.

V týdnu se pak do Plešovic na statek dostavil sám pan mlynář z Budějic se synem, aby pantátové domluvili podle starého zvyku co a jak s těmi mladými, kdy bude svatba a jaké bude věno. Tak se to v té době na venkově dělávalo.

Cejnek z toho měl radost, že k tomu všemu náhoda tak napomohla, ale Rozina si nedala nic vysvětlit a tak si brzy celá ves šeptala o tom, že za všechno může tuhle pantáta Cejnek, plešovický hastrman, který Rozině přičaroval tak výborného ženicha.

A teď teprve Cejnkovi začaly starosti! Každou chvíli za ním přišlo některé z místních děvčat, aby taky jí přičaroval ženicha! A nejen z místních! Přicházela děvčata ze Zlaté Koruny, z Rájova, z Třísova a dokonce až z Krásetína! Tak daleko se rozkřikla zpráva o Cejnkově čarování.

Ale kdyby jen to. Mládenci i chlapi ze vsi na Cejnka přes náves vesele pokřikovali: „Už máš ty ženichy? Ať nám ta naše děvčata nezůstanou doma na ocet!“

Cejnek se někdy zasmál, jindy se pozlobil, ale nakonec mu to všechno tak vadilo, že se přes den vždy promění v kapříka a zůstává raději ve vodě plešovického rybníka na návsi. A jen někdy v noci, když všichni spí, vyleze ven, zapálí si rákosové cigáro a projde se po návsi. Pak si sedne u kapličky a prohlíží si zálibně svoji milovanou vesničku. V klidu a bez dívčího pokřikování.

O ponocném Kahánkovi

Plešovický ponocný Kahánek byl statný a velmi vážený pán. Snad nikdy ho nikdo neviděl se ani usmát a už vůbec ne se nahlas zachechtat. Byl to prostě takový bubák. Na hlavě nosil starý, otrhaný klobouk, oblečený byl do dlouhého, teplého vojenského kabátu a místo lesního rohu nosil přes rameno na provázku starou trumpetu, na kterou ale nikdy netroubil. Patřila prostě tak nějak k jeho „úřadu“.

On to vlastně ani pravý ponocný nebyl, protože tak malá vesnice, jakou Plešovice vždy bývaly, si ponocného nemohla dovolit. Ale protože už byl starý, na velkou práci nestačil, a v noci nemohl spát, ustanovil sám sebe za ponocného, aby prý byl ještě k něčemu platný.

Přes den pospával v malém dřevěném domku u lesa nad vesnicí a na večer sešel se svou holí dolů do vsi. Nejprve důstojně obešel náves, pak posedával na lavičce u rybníka, sem tam se prošel a hlídal. Co vlastně hlídal? No, hlavně jestli někde nehoří, protože tenkrát byly domky ze dřeva a hlíny a na topení a svícení se používal otevřený oheň. Občas také dohlídnul na to, aby někdo z tuláků, kteří sem tam do vesnice zavítali, neukrad v noci cizí slípku nebo prasátko. Zkrátka dbal v Plešovicích na noční klid a pořádek.

A že byl takový morous a mračoun, lidem ani nevadilo, že přes den do vsi nechodívá.

Jednou večer, bylo to už v létě, někdy po Svatém Janu, sešel zase ponocný Kahánek jako každý den dolů do vsi. Pomalu se stmívalo a on seděl na lavičce na návsi a pozoroval, jak se v oknech domků rozsvěcí světýlka svíček a luceren a pak, hlouběji do noci, se zase postupně zhasínají.

Čas od času vstal a prošel se po návsi. Tu si poslechl pod oknem pastoušky, jestli stará bába Jahodová zas nekřičí ze spaní, tu zase obešel všechna stavení zezadu, jestli někdo nedělá neplechu ve dvorech nebo v sadech. Když se vrátil zpět na náves a chtěl se usadit na lavičku, najednou se mu zdálo, že dole u vrbiček, tam, kde ze vsi odtéká malý potok, vidí něco svítit.

„Ještě to tak,“ začal si bručet pod vousy, „aby tam byl nějakej oheň.“ Kvapně popadl svoji hůl a pospíchal do tmy dolní cestou z návsi. A znovu! Ve vrbách kolem potoka se něco krátce zablýsklo a zase zmizelo v hluboké tmě.

„Co by to jen mohlo být?“ přemýšlel Kahánek a očima pronásledoval podivné světýlko. Jako by tam v hluboké tmě mezi stromy někdo svítil lucernou.

„Kdo je tam?“ zaburácel Kahánek svým nejprísnejším hlasem. „Je tu někdo? To ti povídám, ne ať nám tu něco podpálíš!“ Pouštěl hrůzu, jak nejvíce uměl, a holí bušil do tmy před sebou.

Vtom se ozval jemný, ustrašený dívčí hlásek: „Já tu nic nepodpálím, já mám světýlko studené.“

Kahánek vykukil oči do tmy v místech, kde před chvílí světýlko naposled zahlédl. Pak zamračeně zabručel: „Kdo je tam?“

„To jsem já,“ ozvalo se zase z houští, „bludička Anička.“

„Ale, nepovídej!“ nesouhlasil nahlas ponocný Kahánek. „To jsou mi noviny. Co tu žiju, a že je to už nějaký pátek, nikdy tu žádná bludička nesvítila. Tak se mi zdá, že mi někdo lže!“ bručel podezíravě.

„Já nelžu,“ pípl zase traslavě hláseček, „já se bojím.“

„A čehopak?“ hartusil Kahánek.

„No tebe přece, že tu na mě pouštíš hrůzu,“ vydechl hlásek a pak se rozplakal.

Kahánek se trochu zastyděl a pak, už trochu smířlivěji, řekl do tmy před sebou: „No tak nebreč. Říkáš, že jsi bludička?“

„Jsem bludička Anička ze šumavských slatí.“

„A co děláš tady?“ zeptal se zase přísně Kahánek.

„Já jsem k vám zabloudila,“ vzlykla bludička Anička. „My bludičky v noci svítíme a pak ve dne spíme. Já jsem ale zrána pozorovala voraře, jak stavěli vory, a pak jsem na tom jednom voru usnula a oni zatím se mnou odpluli po Vltavě až někam sem. A tak si teď hledám cestu domů.“

„A jéje!“ povzdechla ponocný a hlas mu trochu zjihnul, „to jsi, Aničko, odplula moc daleko! A co teď? Víš, vory po řece nahoru neplují, jenom dolů. A na šumavské slatě od nás ze vsi nikdo nechodí. Tak se mi zdá, že se zpátky nedostaneš.“ A pokyvoval smutně hlavou.

Bludička Anička se zase rozplakala: „Ale co si tady počnu? Tady je ve dne moc živo. Vždyť mě tu ve spánku sezobne nějaká husa nebo kohout. Nebo mě zašlápnu pobíhající děti. A v noci? Každý má přece doma nějaké to světýlko, které pěkně hřeje. O to moje studené blikání nikdo nestojí...“ a Anička zase už nabírala k pláči.

„Ale no tak,“ konejšil ji Kahánek. I když byl mrzout, srdce měl hodné a bylo mu Aničky líto. „Víš ty co?“ napadlo ho konečně, „my máme na návsi zvoničku a v ní zvon. Kdyby v noci hořelo, musel bych k tomu zvonu rychle utíkat a zvonit a zvonit na poplach! Ale jestli já bych tam ve tmě tak rychle trefil? Co kdybys mi tam v noci u toho zvonu pěkně svítila? A že máš světýlko studené? To se zrovna hodí! Aspoň tam v trámovi nic nepodpálíš! No a ve dne si tam můžeš v klidu pod střechem spát. Nikdo tě tam nesezobne ani nezašlápne!“

„Jé, to by se mi líbilo!“ vyhrkla s radostí Anička, „ale... ono by to vážně šlo?“ dodala už tišeji.

„Jo, jo,“ pokyvoval hlavou Kahánek, „pojď za mnou, já tě tam dovedu. Bude to naše malé tajemství,“ a vydal se pomalu nahoru k návsi.

A tak se bludička Anička zabydlela navždycky v plešovické zvoničce. V noci ve sele poskakuje po trámech a svítí na zvon a ve dne si v pelíšku pod střechem sladce a v bezpečí pospává. A ponocný Kahánek, dokud dělal ponocného, podíval se vždy večer nahoru na světýlko ve zvoničce a pod vousy se usmíval jejich společnému tajemství.

Dana Moucka

Andělé z Chudenic

„Lakomec, lakomec...“ slyším denně z komnaty mé mladé ženy. Naučila to říkat svého papouška dokonce česky, i když my dva spolu mluvíme latinsky. Nemám jí to za zlé – na našem zámku v Chudenicích musí snášet dlouhé nudné večery a ona se tak baví. I přesto – abych jí udělal radost – jsem se proti tomu ohradil, a ona mě řekla, že si o mně s papouškem denně povídají a on prostě tohle slovo od ní slyší nejčastěji. Moje žena je opravdu chytrá a třeba v účetnictví se vyzná ještě líp než já. A to je co říct. Úředníci na mých statcích z ní mají větší strach než ze mě. Ach ano, dokonce mě i miluje, ale dítě mi nedala ani ona, ani mé předchozí milující manželky.

Ne, nejsem lakomec, jak o mně říkaly všechny moje ženy a teď i ten zatracený pták, ale já jen prostě nerad utrácím. Víím, proč to dělám. Můj rod bude po mé smrti pořád zadlužený, ale to nikdo jiný neví... jen já... víím to od své ženy – tedy ne od té, co jsem s ní před Bohem i lidmi sezdaný... víím to od své tajné lásky.

Zatímco moje tajná žena mně radí, co s penězi, a mé jednání schvaluje, moje pravá žena se nudí stále víc, a tak je protivná. Včera si dokonce přenesla drzého opeřence i do jídelny, aby si o mně pták „popovídal“ i s našimi hosty. Vše jen a jen proto, že chce šperk, co jsem jí koupil, nosit na sobě. Bože, proč ona, jindy tak předvídavá a praktická, nechápe, že je to hlavně investice? A že tak náhrdelník má mnohem větší význam v úschově u našeho vídeňského bankéře, kde navyšuje naše jmění, než na jejím dlouhém krku barvy slonoviny?

Můj argument, že je nejkrásnější i bez safírů, jí opravdu rozzuřil. Pravda, mohl jsem to předvídat, podobně reagovaly i všechny moje bývalé ženy, i když u nich jsem lhal – nebyly krásné, ale to moje nynější žena je. Ale chce být ještě hezčí. Prý jen kvůli mně... Ženský... i ty nejchytřejší jsou jenom dcery marnivé Evy...

Ženský... to už je můj osud, dokonce i mou velkou cestu do světa mně zařídila žena – moje žárlivá sestra. Její manžel – můj velký vzor a oblíbenec císaře Ferdinanda – Kryštof Harant z Poldružic si mě s sebou vzal na cestu do Svaté země, abych ho tam hlídal – tedy spíš jeho věrnost. Moje sestra nevěřila, že když Kryštof svlékne svůj hedvábný šat a vymění jej za poutnické roucho, tak tím také změní svůj životní styl. A měla pravdu, chuděra malá. Kryštof sice manželku ujistil, že se může ze všech hříchů vykoupit jen samotnou cestou k božímu hrobu, ale moje sestra byla neoblomná – a tak jsem se ve svých dvaceti dostal do Egypta, do Palestiny a pak i do Konstantinopole.

Teprve tam jsem je na dvoře Sulejmana Nádherného ochutnal obě najednou – mé dvě velké lásky – africkou otrokyni a kávu. Obě se prodávaly v lázni. Obě dokázaly vzpružit mysl a zostřit smysly a, k mé velké úlevě, mému světáckému švagrovi nechutnala ani jedna. Káva se mu zdála hořká a moc černá, otrokyně hubená a moc černá.

Tím, že jsem se jich ujal, když je Kryštof odmítl, jsem vlastně plnil i slib daný sestře, a to za cenu osobního nasazení, i když jinak mně k tomu můj švagr dával jen málokdy

příležitost. Myslím, že by jeho duši nespasilo ani to, kdyby na božím hrobě přespával. A to opravdu nedělal, v nevěstincích a lázních byla mnohem pohodlnější lůžka...

Káva. Hořká a vonící. Liša. Tajemná, zářivá. Jednu z nich vídám v neděli na svém stole, druhou ve snech. Obě vychutnávám plnými doušky, a proto spím raději sám. Liša o mně věděla všechno, ještě než mě potkala. Řekla, že mě nikdy neopustí a že mně bude celý život nablízku.

To dodržíte. Ve snech spolu žijeme jako každá jiná manželská dvojice – milujeme se, hovoříme a Liša ví už dopředu, co mě čeká.

Jen díky ní jsem neskončil po povstání na popravišti jako Kryštof a mohl jsem tak vychovat jeho děti, zabezpečit jeho druhou manželku – tu, co v jeho životě nahradila při žárlivých scénách moji sestru, a také pro jeho syny zachránit jeho majetek. Jeho samotného jsem ke svému nekonečnému zármutku zachránit nemohl. I to mně Liša předpověděla. Ale já se ho i přesto tajně pokusil od císaře vykoupit – marně...

Liša je můj život, moje rádkyně, moje láska. Vděčím jí za všechno, co mám a co jsem v životě dokázal.

Jen díky své tajné ženě vím, že mě moje mladá žena miluje a také kdo na mém statku krade a proč.

Díky své lásce jsem se smířil i s tím, že jediné dítě, které mám, je to, co mně porodila po mém odjezdu. Stalo se tak jedinečným kouzlem. Tak ve snech vídám i svou dceru – bílou dívku jménem Lerato – což prý znamená láska. Ostatní moje ženy byly také plodné, jen bohužel nebyly tak zběhlé v magii... a to je jediný způsob, jak oživit mé mrtvé štávy...

Jen díky své tajné lásce vím, že za tři dny už budeme zase spolu. Tentokrát doopravdy. Víme, že umřu.

Už tedy nebudu mít možnost naučit ptáka říkat „čertice“, jako že si s ním i já povídám o své ženě – coby odplatu za „lakomce“, ale že nastal čas uspořádat své záležitosti.

Umírám klidně. Je mně přes sedmdesát a od Liši vím, že můj synovec mé peníze využije pro slávu našeho rodu a že náš palác v Praze, co za ně postaví, nezanikne ani po stovkách let. Škoda, že můj milovaný chudeničský zámek nikdo nezvelebí, ale moje komnata prý zůstane i po stovkách let, jaká byla, kdy jsem tam žil s Lišou. Jo, a ten náhrdelník, sakra, si má žena hned po mé smrti ve Vídni vyzvedne. Ale odpustil jsem jí to už předem. Víme, že hned, jak se znovu vdá, tak jí ho manžel zase uloží do úschovy... a žádný pták mu v tom nezabrání.

Tak rád bych někomu všechno řekl, ale nejde to. Nikdo neví o Liše ani o Lerato a přitom bych dal půl svého jmění za to, kdyby po nich něco na světě zbylo. Nakonec se mně povedlo i to. I když o tom vlastně nikdo neví.

Konečně jsem se tedy své rodině přiznal. Bylo to úlevné – jen jsem vynechal pár detailů. Lišu a Lerato jsem jim popsal jako anděly, co mně přišli ve spánku zvěstovat mou smrt. Kreslíř dle mého popisu zachytil věrně jejich podoby a dojatý synovec mně slíbil, že je po mé smrti přemalují na zeď v mé ložnici. Liša je tam sice úplně bílá, ale i to mně už odpustila... láska – Lerato prý překoná všechno... i život.

Delicie Nerková

Kvilda, má láska

Moje lásky, myslím ty lidské, to vždycky byly spíš jen naivistické obrázky, nejasné fotky nad postelí, veršičky v památníku paměti. Člověk po čase zapomene, co vlastně v těch rámečkách na zdi je, zapomene, jak vypadal ten, kdo se do památníku podepsal, jméno už nic neříká, jen někde za očima zůstává nejasná stopa. Někdy se ale přihodí, že se zamilujete navždycky.

Už jako malá jsem chápala, že málo vidím, a že lepší to nikdy nebude. Bála jsem se, že se nebudu líbit dětem, který viděj normálně. Obava byla na místě. Přesně tak to fungovalo v Praze. Jenže taky tu byla Kvilda...

Táta koupil za prachy, co dostal za Krále Šumavy, polorozpadlou chalupu po Němcích. Měla pár místností, ta hlavní byla nedotknutelná – tátova pracovna. Přisleplý dítě se občas zastavilo ve dveřích a nemohoucíma očima sledovalo nahrblou siluetu táty usilovně klepající do psacího stroje. Tolikrát jsem mu chtěla říct spoustu věcí. Nešlo to. Žil Šumavou uprostřed Šumavy, žil Kvildou uprostřed Kvildy, aniž vstal od psacího stolu. Jo, byly tu výjimky, nejspíš tak v pátek večer, to si šli chlapi sednout do hospody po celotýdenní rachotě. Tam nesměl chybět. Byl společenskej a chlapi ho měli rádi, že s ním byla sranda a že nebyl lakomej. Upíjel tam z püllitrů i panáků svou inspiraci. Chlast mu nikdy nebyl na obtíž, nikdy se nezmatlal tak, že by to někoho ničilo. Úměrně s množstvím pití vstřebával historky, příběhy a legendy vyprávěný u pobryndanýho umakartovýho stolu. Ačkoliv intelektuál a někdejší středoškolskej profesor latiny a dějepisu, k místním si našel cestu. Oni vyprávěli, zatímco on vstřebával.

Kvildu nikdy neopustil. Výjimečně občas odjížděl naším novým Spartakem zakoupeným na přidělenej poukaz. Ale ty jeho opuštěčky nebyly nijak dramatický – nejdál do Sušice na větší nákupy, zajet někam přednášet vojákům o socialistický kultuře a vlastním díle, případně do Prahy na nějakou spisovatelskou nebo filmařskou schůzi. Vrátil se vždycky tak rychle, jak jen to bylo možný. Na Kvildu, to je jasný.

Jako jedináčkovi mi naši dopřávali všechno, co bylo tehdy dostupný. Přesto jsem uvnitř vždycky byla tak nějak vděčná za každýho člověka, kterej mě přijal upřímně a bez výhrad. Jsem si jistá, že tahle vloha mi už zůstala. Není to na škodu, zvlášť jestli se občas cítíte trochu sami.

Když se táta s mámou smířili s tím, že nikdy nebudu vidět dál než na vzdálenost napražený ruky, rozhodli se, že dalšího potomka s vadou vidění riskovat nebudou. A tak jsem svou domácí samotu nahrazovala všelijakýma a vždycky důležitýma láskama. Kvilda byla, je a bude ta největší. Byl mi rok, když jsem tam přijela poprvé. Bylo mi padesát, když jsem ji tuhle neděli na pár dní opouštěla.

Kvilda, to byli caparti, stejně starý jako já. Brávali mě všude s sebou – na sáně, na běžky. Chodívala jsem s nima na borůvky, na houby. Houby jsem viděla – doslova.

Jen ty nejvíc barevný, a ty jsem sbírala, aby mi je pak holky a kluci roztřídili na jedlý a jedovatý. Nebo mě posadili do borůvky a poručili, ať se ani nehnu, abych nezačučela do močálu. Tak jsem seděla na fleku a poutivě trhala borůvky do plecháčku. Když jsem svůj akční rádius vyplenila, zavolala jsem nebo zapískala, kamarádi mi pomohli najít další znamenitější pláček promodralej borůvkama, a tak jsem sbírala a sbírala, jak jen to hraniční pásmo dovolilo.

Doma v chalupě zatím máma stála na štaflích a bílila sednici. Pokud nebílila, řezala se sousedem dříví do kamen. Pokud neřezala dříví, seděla obkročmo na střeše a něco přitloukala. Taky stávala u plotny a vařila, nebo přidávala zedníkovi, co u nás zrovna něco přestavoval. Já se každou chvílí přerazila o kbelíky, všelijaký nářadí, nečekaný hromady písku a cihel, vrážela do vypůjčený míchačky nebo padala do čerstvě vykopaný odpadní jímky, tedy do budoucí žumpy. A co zatím dělal můj úžasnej, žoviální a vzdělanej tatínek? Inu, seděl u stolu a jeho nahrblá silueta se lehounce otrásala, jak přenášela klapot psacího stroje na čístej papír.

V září táta zůstal na Kvildě a my s mámou putovaly do Prahy. Začala jsem chodit do školy. Byl to konec ráje, konec her a nezralejch malin, jak říká básník. Fakticky konec?

Na Kvildě jsem nikdy nezažila šikanu. Děcka, s kterýma jsem tam trávila většinu života, nedávaly najevo, že nejsem v pořádku. Jo, stalo se, že jsem občas někam hupsla, něco převrátila, o něco se praštila. Ale tyhle věci se děly každému. Mně možná jen trochu častějc. V Praze jsem byla nežádoucí blbeček, kterej neviděl na tabuli, rozumějte, neuměl číst. Nedokázala jsem z tabule opsat ani písmenko, ačkoliv jsem sedávala v první lavici. Při psaní v sešitě jsem se netrefila do linek a při čtení jsem koktala a četla zkomolený kraviny. Holky mě mlátily a kluci byli lítostiví.

Tatka poté, co na Kvildě skoro umrznul, protože v kamnech nikdo nezatopil a vodka na zahřátí už nestačila, se na zimu vrátil do Prahy. Odevzdal scénář nebo novou knížku nebo co to bylo a udělal pořádek v mém životě. Sehnal protekční doktory, protekční oční kliniku. To byla taková doba – všechno, co vám dneska připadá normální, bylo tehdy protekční. Naštěstí jsem si to nijak nebrala. To až pozděj, z mámina vyprávění, mi spousta věcí došla.

Druhou obecnou jsem na radu doktorů zahájila už ve speciální škole pro žáky s tlustějma brejlema nebo i bez nich, když už jim ani optika nepomáhala. Bylo nás ve třídě pár, a já vítězila na celý čáře, protože ve srovnání se spolužákama jsem viděla jak rys ostrovid. Všechno je relativní, jednou to možná taky poznáte.

V mojí duši tehdy nastala lehká schizofrénie, jak jsem pendlovala mezi Prahou a Kvildou. Celý léto, veškerý školní volno, státní svátky, prázdniny a většina víkendů patřily Kvildě. Tam jsem byla šťastná a svobodná jako pták. V konzumu mi řekli, co zrovna maj, a já si podle toho mohla koupit, na co jsem měla chuť. Nikdo mi nenačítal, že nezdravím, celá Kvilda věděla, že jsem to přísleplý děvče Rudy Kalčíka.

„Tati, nerozumím těm počtům se závorkama a máma nemá čas, musí prát a vyžehlit,“ vnucovala jsem své starosti otcově zátylku. Sice jsem tak konkurovala rozepsané Kvadratuře ženy, ale přesto se odvrátil od psacího stroje a věnoval mi svůj

převzácnej čas. Závorky mi vysvětlil, ale z písemky jsem druhý den dostala kouli. Soudruh otec se naštvál a šel za soudružkou matykářkou pro vysvětlení. Vrátil se netradičně zamklý, sednul k psacímu stroji, a od té doby se už nikdy o mý vzdělání nezajímal. Proti všemu očekávání mi učení docela šlo, aspoň natolik, že jsem zvládla maturitu. Jenže tohle všechno bylo v Praze. Škola nikdy nepošpinila obraz Kvildy v mém duševním zraku. Na Kvildě jsem se neučila, ledaže šlo hodně do tuhého. To tak, ničit si zaslouženou volnou dobu, to ani náhodou!

Tatínek měl na stole Bílý šerík, tedy přesně jeho dokončený rukopis, a relaxoval četbou nesrozumitelných esejů nebo studií latinských klasiků v originále. V takové době psací stroj tolik neklapal a Spisovatel, znavený čtením a cvrkotem v domácnosti, vyrážel z domu. Příroda? Lesy? Prameny Vltavy? Nenechte se vymát! Na tyhle záležitosti byste se mohli ptát mě nebo mámy. Táty nikdy. Snad ty přírodní pamětihodnosti na vlastní oči nezaznamenal, leda co moh zvládnout zíráním z okna pracovny nebo cestou do hospody. Přesto znal celou Šumavu líp než místní. Věděl o ní i o jejích obyvatelích, živých nebo mrtvých, úplně všechno. Jeho postgraduální studium se konalo v hospodě, na vesnickejších bálech nebo při náhodném setkání se sousedem. Kvilda byla jeho druhá univerzita a zároveň taková platonická láska. Bylo to jako mít milenkou za okenním sklem. Jenže on si ji fakt užil.

Po maturitě jsem nějakou dobu nemohla kvůli špatnému zraku najít pořádný zaměstnání. To, co se hledalo snadno, byly lásky. Vůbec neplatonický. V té době byla na Kvildě rota mladých vojáčků, kterých bylo desetkrát tolik, co nás holek v nejlepším rozpuku mládí. To se vám v Praze nestane! Ani nevadilo, že na ty kluky moc nevidím. Oni se sami postarali, aby se dostali dostatečně blízko do mého chatrného zorného pole. Jednoho z těch krásnějších mladejších kluků jsem si skoro vzala. Udělal tu pitomost, že si přivedl kamaráda, a jak se říká, přeskočila jiskra. Teda, jiskra z kamaráda na mě a naopak. Táta klepal do psacího stroje nějaké ze svých schematickejších scénářů, mám pocit, že tehdy to byly některé ze Třiceti případů majora Zemana. Ne že bych se s tátou neviděla, zdědila jsem jeho přichylnost k restauračním zařízením, a tak jsme se setkávali v pátek nebo v sobotu. Ne sice u jednoho stolu, ale zcela určitě v jedné hospodě. Táta byl na mě pyšnější, byla jsem hezká holka, a i když jsem neladila s jeho kulturně politickým vkusem, měl mě rád. Řekla bych, že mě miloval dokonce víc než Sovětskéj svaz.

Zatímco jsme si s otcem autorem užívali sladkéj život šumavskéj, máma vyměnila dveře, okna a přistavěla další cimru k našemu už docela pěknému domu.

Hospodu jsme časem já i má kamarádi nahradili Rumboudou na zahradě u Hermíny. Hermína byla taky moje láska. Nejen moje. Všech, kdo ji znali. Byla naprosto děsná, Rakušanka, kterou se komoušům nepodařilo vystrnadit. Vzala si rodilého Kvildana a tak se stala občankou Československé socialistické republiky. Poměrně brzy ovdověla a měla se co ohánět, aby uživila své kluky i sebe. Pracovala jako chlap, ale jen ve dne. V noci to bylo jinak, vdova to byla docela čiperná.

Nevím, co jí to popadlo, ale od nějaký doby začala do svého srubu, kde bydlela už sama, zvát různý postižený dětičky. Přistavěla pár vejminků, pár kadibudek,

nějakou tu mansardu, a pražský dětičky, slepý, hluchý i chromý, měly zážitky, o kterých by se jim ani nesnilo, kdyby zůstaly v těch svých ústavech. Hermína byla takovej integrační činitel. Integrovala v Rumbouď mladý obou pohlaví, civilisty i vojáky. V létě a taky, když napad sníh, se v jejím baráku integrovaly nemocný děti se zdřejema, odborníci na výchovu s obyčejnejma pionýrskějma vedoucíma. V kostele, kde dělala k stáru kostelníci, integrovala komunisty s katolíkami. Říkala, že Pán Bůh je tady hlavně kvůli chudejm a nešťastnejm.

A tak jsme se všichni měli rádi a všichni jsme milovali Kvildu.

Otěhotněla jsem a vdala se. Nebyl to dobrej nápad. Manželství už bylo na cáry, když se nám narodila holčička s nemocnou duší i tělem. Táta mi umřel a manžel utekl. Byly jsme tu tři ženský – dcera, moje máma a já. Byly to roky tak těžký, že ať Kvilda dělala, co mohla, byly jsme nešťastný. Ta malá možná ne, ale její život se zastavil ve třech letech. Nezvládly jsme to. Našly jsme ústav, kde ta moje nadosmrť malá holka žije dodnes. Už tu není žádná tátova protekce, která by ulehčila někomu život. Ale jsou v tom ústavu moc hodný řádový sestry a já vím, že mou dceru nikdo nikdy nebude šikanovat, jak se to dělo mně.

V mým životě nebyl chlap, kterej by mě nějak podepřel, nějak zachraňoval. Ale Kvilda tu byla, i když už bez táty, Hermíny a bez krásnejch mladejch pohraničářů. Co zůstalo, to jsou ty nádherný divoký lesy, lada, řeka a hory. Je to jako náruč, která vás pevně obejmje, když to potřebujete. Fakt je, že hodně stromů a domorodců ubylo a hodně turistů a jejich aut naopak přibylo. Já zůstala, a taky přátelé, co je znám od svýho batolecího věku. Stejně jako já tady nebydlej, ale máme tu chalupy po našich rodičích a prarodičích, kam pořád strašně rádi jezdíme, dneska už třeba se svejma vnoučatama. Jako dřív tu máme víkendy a dovolený, kdy se sejdeme a je nám dobře. A nejen tyhle lidičky tady potkávám. Jezdí sem i moji bývalí spolužáci a spolužačky ze školy pro slabozraký děti. Jezdí sem kolegyně z mýho zaměstnání. Přijíždějí sem i potomci mrtvejch a odsunutejch Němců, který nám všechno odpustili a my jim taky. Snad. Jedna pražská kamarádka tady koupila chalupu, protože po častejch návštěvách zjistila, že bez Kvildy nemůže žít. Není jediná!

V Praze se mi daří docela dobře. Mám svou práci, svoje všelijaký zájmy a lásky, mám dospělýho kluka z druhýho manželství, kterej se poved. Nastal pátek a synek usedá za volant. Nikdy se nemusíme domlout, kam pojedem. Taková otázka by totiž vůbec neměla smysl. Stejně jako by nemělo smysl ptát se – kde máme srdce...

Zdeněk Huspek

Zatoulaný pes

Pes přišel do vesnice jedno červnové odpoledne a okamžitě vyvolal značnou pozornost.

Klidným krokem kráčel po krajnici hlavního tahu dělicího ves na horní a dolní polovinu a projíždějícím kamiónům, reklamou pomalovaným dodávkám i osobákům věnoval pramalou pozornost.

Nejprve z oken a posléze za ploty zahrad lidé sledovali, kdy nějakému autu vkročí do cesty a bude po něm – v případě střetu s nákladákem. V případě střetu s osobákem byla by možná k vidění zajímavá nehoda.

Pes diváky zklamal. Za hospodou odbočil na asfaltovou cestu do části zvané Rafanda a mezi prvními chalupami se zastavil. Jako by věděl, že tady už bezprostřední nebezpečí nehrozí, sedl si k plotu Vondovicovy chalupy a hleděl na silnici.

Se psem přišel do vsi problém. Pes byl totiž pořádně velký. Pes byla německá doga.

Když se lidé nedočkali karambolu, začali volat starostovi obce.

„Poslouchej, starosto, po vsi ti běhá pěkně velikej cizí pes,“ slyšel starosta Poledne už potřetí a bylo mu jasné, že bude muset podniknout nějaké kroky. Neboť lidé zmasírovaní reportážemi tv zpráv, kdy jim reportér v jakékoliv situaci podsune otázku, na niž se nedá odpovědět jinak než kladně, hlásili svému starostovi, že mají strach. O své děti, o své psy, o své kočky (tady ovšem bezdůvodně, neboť kočka do přímého souboje se psem jde jen v případě, že není o moc větší nežli ona), a taky o své životy (i když byli schovaní za ploty předzahradek chalup a domků).

Starosta své místo zastával 10 let, obyvatele své vsi znal téměř všechny osobně a zhruba věděl, co od koho může čekat.

Ono páteční odpoledne měl po dobrém domácím obědě především žízeň, a tak mířil na své pracoviště. Radnice uprostřed rozlehlé návsi s rybníkem byla přirozeným středem i shromaždištěm obce – v prvním patře se radili radní, v útulné hospůdce v přízemí hasila se po mnohdy rušných poradách žízeň, své prostory z druhé strany budovy měli i hasiči, všechno, včetně tanečního sálu, bylo pěkně pod jednou střechou.

Venku třicet na slunci, v lokále příjemný chládek, dej mi jedno točený, přehlédl starosta pár chlapů u stolů a zhluboka se napil.

„O tom psovi asi víš,“ zeptal se spíš pro forma hostinský.

„Jdu se tam podívat,“ odpověděl otráveně Poledne a vyšel do sluníčka. K odbočce na Rafandu nebylo daleko, přesto sedl do letilé felicie a výfukovými plyny starého motoru zasmradil trasu své jízdy. Auto bylo služební, když před léty dosluhovalo coby soukromý starostův vůz, prodal je přes prostředníka obci a používal dál, teď ovšem na náklady úřadu. Doma v garáži hýčkal nablýskanou fábii.

Odbočku na Rafandu dělila lípa u silnice do věčka, vlevo ke kostelu, vpravo k návsí. Starosta zastavil u lípy a zdálky si prohlédl psa, očuchávajícího se s Vondrovicovým jezevčíkem – každý z jedné strany plotu, pochopitelně.

Je opravdu velké, musel v duchu dát za pravdu telefonátům, zvednul ruku na pozdrav Vondrovicovi, který se ženou koukal na dogu přes plot a odjel na radnici. Jeho hlas se po chvíli ozval z obecního rozhlasu: „Pozor, pozor, zvláštní hlášení. Všichni radní, co jsou doma, dostaví se v naléhavé záležitosti urychleně na radnici ke zvláštní poradě. Urychleně!“

Vyrušena z plení zahrádky za chalupou zvedla vdova Houdková hlavu, a protože hlášení nerozuměla, vyšla před branku. Její obydlí stálo v zatáčce cesty k novým domkům Rafandy, ze zápraží byl krásný výhled na panoráma šumavských kopců. Dominoval jim Velký a Malý Ostrý, lidově řečený Prsa matky boží.

Houdková byla už několik let v důchodu, jako ostatně všichni obyvatelé této spodní části.

„Co to hlásil?“ vydala se k Vondrovicově chalupě.

Pes se k ní otočil, ale zůstal na místě.

„Dávej pozor, co když kouše?“ varovala Vondrovicová příchozí.

„Tyhle psi nekoušou a když, tak jedine v sebeobraně. A řekla bych, že tady jí nic nehrozí,“ přišla Houdková až k plotu.

Dva kroky od zvířete se zastavila.

„Nemáte kýbl vody?“ zeptala se sousedky.

Houdková věděla, o čem mluví. Celý život byla zootehničkou v družstvu, než se po převratu rozpadlo a hospodařit na jeho polnostech začal soukromý zemědělec. Ten si nechal jen krávy na maso, jež byly k vidění na svažitých pastvinách v okolí, a k tomu odborný personál nepotřeboval.

Vondrovic přinesl plechové vědro plné vody a postavil je před plot. Všichni tři pak sledovali, jako dogu hltavě chlemtá studenou vodu.

Do kanceláře starosty se mezitím dostavili tři radní z jedenácti a k jejich nelibosti také Evička Dlouhá, která kromě kroniky psané zaznamenávala každé šustnutí ve vsi na několikrát týdně aktualizované webové stránky.

„Nebudeme dělat žádný zápis ani oficiality,“ zahájil starosta Poledne improvizované zasedání, „je třeba najít řešení, co hafanem, co nám tady pobíhá po vsi. Evička si mezitím pejska vyfotí, vid,“ nepřímou vybědl mladou ženu k odchodu.

Když se za ní zavřely dveře, sáhl starosta do malé ledničky v rohu a nalil všem velkou vodu, letily to funkcionářský nápoj.

„Chlapi, toho psa nám tu byl čert dlužnej,“ obrátil do sebe panáka a pochvalně mlaskl. Posadil se nikoliv za svůj psací stůl, ale na jednu z volných židlí pro radní.

„Proč?“ zeptal se plešatý padesátník Karásek, který už několik let marně prosazoval umístění radarového měřiče rychlosti hned na kraj obce. Jeho domek byl druhý

od cedule a snižovat rychlost začala většina řidičů až před první zatáčkou o dvě stě metrů dál. „V okresním městě je přece útulek pro takový případy?“

„Jenomže za pobyt takovýho psa se platí!“ zavrtěl hlavou starosta.

Poznámka o placení Karáska vrátila do reality. Na radar k jeho obydlí pořád obec nemohla vyšetřit potřebných několik desítek tisíc.

„Já bych ho tam umístil a hotovo,“ ozval se Petr Andrle, proslulý přímočarým řešením veškerých problémů.

„Jasně,“ zvýšil hlas Karásek, „my ho tam dáme, nikdo se k němu nepřihlásí, bude tam měsíc, dva... víš vůbec, kolik se platí denně?“

„Nevím,“ pokrčil rameny Andrle, „kolik?“

„Já taky nevím, ale bude to dost,“ podívali se tázavě na starostu. Kdo jiný by to měl vědět?

„Počkejte,“ řekl starosta, který pochopitelně taky nevěděl, „jak ho tam chcete dostat? Viděli jste ho vůbec? Je to nějaká doga či co a velký je to jako malý tele!“

Nastálé ticho přerušil mladý Sedláček: „Máte, starosto, přece služební auto, ne?“

Starosta Poledne zvedl oči ke stropu. Sedláček byl v radě do počtu, jenomže mladí ho zvolili už do druhého období.

„Víš co, Václave,“ pravil starosta otcovským hlasem, „tady máš stovku, tady džbán a skoč do výčepu. Nebo lekneme žízni,“ a zatímco Sedláček zavíral za sebou dveře zvenčí, nalil další tři panáčky vodky.

„Ten pes není nikoho ze vsi,“ zamyslel se Karásek, „čí tedy je? A kde se tady vzal?“

Starosta Poledne si povzdechl. To přece nemůže myslet vážně!

„Fando,“ řekl stejně otcovským hlasem, jakým vyprovodil mladého Sedláčka dolů pro pivo, „kdybysme věděli, komu patří, tak ho prostě seženeme, ať si ho odveze. Jenomže my to nevíme, takže je celkem jedno, odkud přišel.“

„Když nevíme, tak nevíme. Tak ho můžeme střelit jako škodnou,“ napadlo Andrleho, „podle mysliveckého zákona...“

„Péto, ve vsi přece nemůžeš střílet ani po zatoulaným psovi,“ chytil se za hlavu starosta a uvědomil si zásadní chybu, kterou udělal hned na začátku. V tomhle vedru neměl nalévat tvrdý alkohol.

„Dole v hospodě se lidi ptají, co bude s tím psem,“ pokřikoval od dveří Sedláček. Vypadal poněkud rozjařeně a nebylo divu. Za stovku byly čtyři piva a všechny se do džbánu nevešly, zbytek musel zdolat u výčepního pultu.

„Jestli nepotřebujete poradit,“ dodal s úsměvem a postavil džbán před starostu.

„Jejich starosti na moji hlavu,“ mávnul rukou Poledne a nalil do skleniček studený zlatavý nápoj se zbytkem pěny. Všichni se s chutí napili.

Kronikářka Evička zaběhla domů pro digitální foťáček, hned přijdu, odpověděla na všetečnou otázku dvou malých synků a tchyně, která je hlídala a vyrazila na místo děje v očekávání nějaké akční záležitosti. Při pohledu na manžele Vondrovicovy za plotem, starou Houdkovou před plotem a psa ležícího s předními

packama nataženýma před sebe a zvednutou hlavou pocítila zklamání. Tady žádná akce nebude.

„Dobrý den, sousedi,“ zavolala zdálky, postupovala pomalu k psovi a cvakala fotákem.

„Nás nefot a nikam nedávej,“ promluvila za všechny Houdková.

„Jenomže já musím vyfotit toho psa, a tak tam budete i vy,“ smála se Evička, spokojená se svými záběry. Pes jí věnoval krátký pohled a dál pozorně sledoval auta projíždějící dole na silnici.

„Odkud může být,“ vyslovila nahlas otázku, která trojici u plotu vrtala hlavami už delší dobu. Nejbližší vesnice byly vzdáleny víc než 5 kilometrů.

„Těžko říct,“ pátrala Houdková v duchu po okolí, kdo může vlastnit německou dogu, „nikoho neznám.“

„Třeba ho někdo vypustil do lesa, že už ho nechce,“ zauvažovala Vondrovicová. Les začínal pár stovek metrů za humny.

„To se mi nezdá,“ oponoval její muž, „podívej, co má na krku.“ Široký obojek byl pobitý ozdobnými cvočky.

„Kdyby se ho někdo chtěl zbavit, tak mu ten obojek sundá, to je pravda,“ řekla Houdková a podívala se na Evičku.

„Ale co s ním? Tady přece zůstat nemůže,“ pravila kronikářka a tím vznikla druhá skupinka, řešící problém zatoulaného psa.

Původní skupinka na radnici byla už tou dobou jinde. Pitím i horkem rozehřáté hlavy řešily otázku radaru před Karáskovou chalupou.

„Já ti říkám, že každé u toho radaru půjde na padesátku. A zvláště, když tam bude i kamera,“ šermoval rukama Karásek.

„Jenom ten radar stojí skoro sto tisíc,“ oponoval Andrlé, „Musel bys dát na druhý konec vesnice ještě jeden...“

„... pročpak, jeden bohatě stačí,“ skočil mu do řeči Karásek.

„Takže kolem tebe budou jezdit padesát a z druhé strany až do půlky obce sedmdesát? Tam taky bydlí lidi!“ nedal se Andrlé.

„Radar a kameru, jediné tohle pomůže,“ opakoval Karásek, až ho musel starosta zarazit.

„Nevíš, o čem mluvíš. Ta cedule není žádný radar, ale měřič rychlosti a je to jen orientační. Jestli myslíš kameru, co mají v Brančicích, tak to není žádná kamera, ale atrapa. A víš to dobře ty i já a všichni, kdo tam jezdí.“

„Možná,“ připustil Karásek, „ale i když to každé ví, tak aspoň kolem toho měření jede padesát. Trochu tý nejistoty je v každém. Co když tam jednou tu kameru dají opravdu a všechny, co jedou víc než padesát, pěkně natočí a vyberou. Aha?“ rozhlédl se vítězoslavně kolem sebe a vzápětí se zarazil. Mladý Sedláček podřimoval, což byla první fáze jeho opice, starosta se houpal na židli a s rukama za hlavou hleděl do otevřeného okna, za nímž se krátil takřka letní den, a Petr Andrlé zachmuřeně zkoumal obsah hnědého džbánu. Na jeho dně zbylo pár kapek zteplalého piva.

„S váma je teda domluva,“ pronesl Karásek do ticha. „Jestli mi něco budete chtít, jsem dole v hospodě,“ dodal a lehce houpavým krokem odešel, aniž by vzpomněl, za jakým účelem se na radnici dostavil.

„Jdu taky,“ zvedl se Andrlé, jenž si na rozdíl od Karáska pamatoval původní smysl schůzky, „s tím psem nemám ponětí. Do útulku? Ale kdo ho tam odveze? Všichni jsme už pili.“

„Františku vstávej, jdeme domů,“ zatrásl starosta Sedláčkem a zavřel okno zasedačky. Díval se za mladým chlapcem, jak opatrně sestupuje po schodech, nic nevydrží, konstatoval a uzamkl mříž chodby úřadu. Chvilí si pohrával s nápadem zarazit taky dole, ale pak odolal. Jednak by musel poslouchat řeči své ženy a jednak měl pořád na mysli nevyřešenou záležitost zatoulaného psa.

Ani starostův krok cestou k domovu nebyl zrovna z nejjistějších a jestli to lidé u svých domků a chalup nepostřehli, jeho žena samozřejmě ano. Vy jste toho asi vyřídili, zpražila ho hned v předsíni, já ještě musím... pokoušel se Poledne, ty už nemusíš nic, ty si jdi rovnou lehnout, rozkázala Polednová tónem, jemuž nebylo radno odporovat.

Vlastně proč ne, ráno moudřejší večera, pomyslel si starosta spokojeně už v polo-spánku v zadní ložnici, kde občas po příchodu z podobných zasedání nocoval.

Zatímco představitelé obce o psí problém zájem zcela ztratili, sešlost kolem Houdkové se rozrostla o další dva sousedy.

„Víte co, zkusíme, jestli za mnou půjde před chalupu,“ navrhla zootechnička, „kdyby šel zpátky na silnici, mohlo by se opravdu něco stát. A takového pěkného psa by byla škoda.“

„Tak pojď,“ poplácala psa z boku jako koně a ten se kupodivu zvedl a šel za ní, což u ostatních vyvolalo obdiv a málem i potlesk.

„A co s ním bude dál?“ zavolala za nimi Evička kronikářka a Houdková se otočila a řekla – neboj, já už jsem na něco přišla. A jestliže tohle řekla, měla už další postup promyšlený.

V první řadě dovedla psa na kraj terasovitě svažité přední zahrádky. Ten chvíli stál a potom si opět lehl na přední packy.

Houdková našla vedle rádia papírek s několika důležitými telefonními čísly a jedno z nich vytočila.

„Dobrý den, tady je Český rozhlas, krajské vysílání. Co pro vás můžeme udělat?“ ozval se ve sluchátku pevné linky příjemný hlas režiséra odpoledního vysílání. Houdková mu popsala psa, který venku se vztyčenýma ušima sledoval projíždějící auta dole na silnici.

„Můžete dát do vysílání, jestli se někomu z okolí neztratil a kam si pro něho může přijet?“

„Samozřejmě, paní... Houdková? Ano, ještě váš telefon, kdyby se majitel chtěl s vámi domluvit předem,“ ozval se již moderátor a po písničce šla do kraje zpráva o psovi, jenž si ani na chvilku nepřipustil možnost, že by ho páníček nenašel. A taky

že našel. Za necelou hodinu zastavil před domkem Houdkové terénní džíp, z něhož se vysoukal zavalitý chlapík. Doga málem přeskočila plot a muž z auta neskrýval radost nad setkáním se svým psem.

„Ty čokle jeden,“ nadával s úsměvem, „co tě napadlo běhat tak daleko?“

Pes svižně vyskočil do zadního prostoru auta a muž sáhl do kapsy.

„Moc vám děkuju, že jste to dala do rádia,“ přišel blíž k Houdkové, sledující scénu ze zápraží, „celý odpoledne jezdím po okolí a pátrám po něm, až vedle ve vsi mi řekli, že to hlásili. Moc vám děkuju.“

Podal vdově ruku s bankovkou, tady máte za výdaje za telefon a čas, nepřipadá v úvahu, odmítala Houdková, ale muž byl neodbytný, znovu poděkoval, nasedl do auta a odjel i se psem.

Měla bych si nějakýho psíka pořídít, napadlo Houdkovou, strčila pětistovku do kapsy a podívala se do údolí pod šumavskými stráněmi. Stíny stromů se prodlužovaly, byl čas zavřít slepice, usednout uvnitř domku k televizi a dopřát si klidný páteční večer.

Nebyl ten večer klidný dopřán všem stejně. Ještě za světla odešel z hostince Karásek, příliš toho nevypil a tak dobře vnímal auta, řítící se kolem jeho chalupy překročenou rychlostí. Petr Andrlé pořád chtěl podniknout trestnou výpravu na psa, což mu celý večer kamarádi vymlouvali. Nakonec se pro něho – k obveselení přítomných – do hospůdky na trestnou výpravu vydala jeho žena. Frantík Sedláček nasedl po setmění do svého jetého Renaulta, aby po pětistech metrech stočil volant poněkud ostřeji do zatáčky a povalil sousedovi nový plot z ozdobných panelů. Soused měl pro Sedláčkovu řízení pod vlivem alkoholu pramalé pochopení, takže zavolał policii a František dalšího půl roku jezdil do práce autobusem.

A starosta Poledne? Nesmysl rčení ráno moudřejší večera pochopil hned po probuzení. Co může být moudrého na jazyku přilepeném na vyschlé patro zízlivých úst a kladivcích tisíce permoníků bušících v prostorách celé hlavy?

Klín se vyráží klínem, zasyčela odzátkovaná láhev piva ze sklepa a při prvním doušku se mu vrátila paměť. Ten zatoulanej pes!

„Kam se hrneš,“ zarazila jeho horečnaté oblékání manželka.

„Musíme něco udělat s tím psem,“ chystal se vyrazit na úřad.

„Buď bez starosti, pane starosto,“ pravila ironicky žena, „už se stalo. A bez přičinění tvého i tvých slavných radních. Nakonec se podívej sám,“ ukázala na blikající monitor počítače.

Na webových stránkách obce byla vyfocená německá doga, pod obrázkem začínal text: „Pes přišel do vesnice jedno červnové odpoledne a okamžitě vyvolal značnou pozornost...“

Obsah

Poezie – I. kategorie (do 25 let)

Kamil PRINC	3
-------------	---

Poezie – II. kategorie (nad 25 let)

Vladimír STIBOR	5
Delicie NERKOVÁ	6
Hana Karolína KOBULEJOVÁ	9

Próza – I. kategorie (do 25 let)

Anna KOLÁŘOVÁ	10
Michal ZIKMUND	16

Próza – II. kategorie (nad 25 let)

Josefa RŮŽIČKOVÁ	18
Petra ŠTARKOVÁ	25
Dagmar MAŇÁSKOVÁ	27
Dana MOUCKA	31

Zvláštní cena za příspěvek o Šumavě

Delicie NERKOVÁ	33
-----------------	----

Cena Františka Pravdy – cena Českého rozhlasu Plzeň

Zdeněk HUSPEK	37
---------------	----

Vydala Městská knihovna Klatovy
Korektura pravopisu: Stanislav Reiser
Grafická úprava: Milena Hálková, Karel Viták
Vydání první
Rok vydání 2011
Náklad 80 ks